

Grænserne for sportsrettens selvbestemmelse

Forfattet af:
Andreas Frimer

Vejleder:
Lasse Schwartz

Juridisk kandidatspeciale
Aalborg Universitet
15. maj 2025

Specialets titel:

Grænserne for sportsrettens selvbestemmelse

Specialets engelske titel:

The Limits of Sports Law Autonomy

Antal anslag:

Ordoptælling

Statistik:

Sider	63
Ord	20.504
Tegn (uden mellemrum)	123.089
Tegn (med mellemrum)	143.480
Afsnit	297
Linjer	1.823

☐ Medtag fodnoter og slutnoter

Luk

Forfattet af:

Andreas Frimer

Studienummer:

20203331

Vejleder:

Lasse Schwartz

Afleveringsdato:

15. maj 2025

Abstract

This thesis deals with how sports organisations can internally establish rules that would conflict with primary EU law, with a particular focus on TEUF Articles 45, 101 and 102. This will be illustrated through a historical analysis of the case law of the EU Court of Justice. This analysis shows that despite sport being recognised by the EU Court of Justice as having a special character, this does not give sport complete autonomy to conflict with primary EU law provisions. Sports organisations have secured a right to self-determination through several different sources of law, which is why the thesis will examine this right to self-determination.

Initially, it will be explained how sports law is structured, including an explanation of the European sports model. It will also be examined how the sport's specific internal dispute resolution system is structured in connection with this sports model. This will be done through an analysis of the different pyramid structures, as it shows how the international and national organizations implement their rules.

Subsequently, a comprehensive analysis of the historical case law within the decisions dealing with TEUF Article 45 on the free movement of workers, TEUF Article 101 on free competition and TEUF Article 102 on abuse of dominant position will be carried out. In this context, several crucial decisions will be discussed, including the Bosman case, the Walrave and Koch case, the Royal Antwerp case and many more. These cases help to illustrate the historical development.

Next, an analysis will be made of the new decision within the EU sports law area, the Lassana Diarra-case. This decision illustrates what the current EU case law looks like, as it cements the current case law of the EU Court of Justice. In the decision, the Court refers to premises from earlier significant decisions within this legal area. This analysis has therefore been crucial in cementing the latest case law within the legal area.

The thesis ends with a conclusion that shows that sports organizations do not have complete autonomy to determine their own internal rules. The autonomy is recognized by the Court of Justice, but it is conditional on the rules that are determined meeting a legitimate interest and being proportionate. Finally, it is crucial for the rules to be covered by the provisions of EU law that the rules are covered by an economic activity.

Indholdsfortegnelse

1.0 Introduktion	1
1.1 Indledning	1
1.2 Problemformulering	2
1.3 Metode	2
1.4 Afgrænsning	3
2.0 Retskildehierarkiet i sportsretten og EU-retten	4
2.1 Placeringen af retskilderne i et systematisk hierarki	4
2.2 Placeringen af sportsorganisationernes regler i et systematisk hierarki	6
3.0 Sportsretten	7
3.1 National og international sportsret	7
3.1.1 Sportens autonomi	8
3.1.2 Den europæiske- og nordamerikanske sportsmodel	9
3.1.3 Den juridiske struktur i sportsretten	9
3.1.3.1 Lex sportiva	10
3.1.3.2 Den statslige-, mellemstatslige- og EU-retlige regulering	11
3.1.3.3 Den statslige indirekte regulering	11
3.2 Idrættens- og fodboldens retsstruktur	12
3.2.1 Idrættens pyramidestruktur	12
3.2.2 Fodboldens pyramidestruktur	14
3.2.3 Sammenhængen mellem idrættens- og fodboldens pyramidestruktur	16
3.2.4 Idrættens retssystem	17
3.2.4.1 Idrættens disciplinære system	18
3.3 Tvistløsningens betydning for sportsorganisationers selvbestemmelse	21
3.3.1 Den interne tvistløsning inden for sportsretten	21
3.3.1.1 CAS 2006/A/1192, Adrian Mutu v. Chelsea FC	22
3.3.2 Tvistløsning udenfor sportsretten	23
3.3.2.1 Francelino da Silva Matuzalem and Real Saragossa SAD v. FIFA, 4A_588/211	23
3.4 Overblik over sportsrettens regulering	24
4.0 Sportsorganisationers autonomi og EU-rettens grænser	26
4.1 EU's indflydelse på sporten historisk set	26
4.2 EU's Rolle i Sporten: Fortolkning og anvendelse af Artikel 165 TEUF	27
4.2.1 TEUF artikel 45: Arbejdskraftens fri bevægelighed i europæisk sport	29
4.2.1.1 Sag nr. 34/74 Walrave og Koch med UCI m.fl.	30
4.2.1.2 Sag nr. 13/76 Gaetano Doña mod Mario Mantero	32
4.2.1.3 Sag nr. 415/93 Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL m.fl. v. Jean-Marc Bosman m.fl.	33

4.2.1.4 Sag nr. 176/96 Lehtonen og Castor Canada Dry Namur-Braine ASBL v. Fédération Royale Belge des Sociétés de Basket-Ball ASBL	38
4.2.1.5 Sag nr. 51/96 Christelle Delière v. Ligue Francophone de Judo et Disciplines Associées ASBL	39
4.2.1.6 Sag nr. 325/08 Olympique Lyonnais vs. Bernard og Newcastle United	40
4.2.1.7 Opsamling på ovenstående analyser	42
4.3 Sportens autonomi og EU's konkurrenceret	43
4.3.1 TEUF artikel 101	43
4.3.1.1 Sag T-313/02 og Sag nr. 519/04 - David Meca-Medina og Igor Majcen mod Kommissionen	44
4.3.1.2 Opsamling på artikel 101	46
4.3.2 TEUF artikel 102	47
4.3.2.1 2001/C 169/03, FIA-sagen	47
4.3.2.2 Sag nr. 49/07 Motoe v. Dimosio	48
4.3.2.3 Sag nr. 243/06 SA Sporting du Pays de Charleroi, G-14 Groupement des Clubs de Football Européens v. FIFA	50
4.3.2.4 Opsamling på artikel 102	51
5.0 Lassana Diarra-sagen	51
5.1 Sagens faktum	52
5.2 Det præjudicielle spørgsmål	52
5.2.1 Det præjudicielle spørgsmål – TEUF art. 45	54
5.2.1.1 Følger reglerne et legitimt formål af almen interesse?	55
5.2.1.2 Overholder reglerne proportionalitetsprincippet?	56
5.2.1.3 Domstolens konklusion vedrørende TEUF artikel 45	57
5.2.2 Det præjudicielle spørgsmål – TEUF art. 101	57
5.2.2.1 Mulighed for undtagelse fra anvendelsen af artikel 101, stk. 1, TEUF	58
5.2.2.2 TEUF artikel 101, stk. 3	59
5.2.2.3 Domstolens konklusion vedrørende TEUF artikel 101	59
5.3 FIFA's ændringer af RSTP reglerne på baggrund af Domstolens afgørelse	59
5.4 Konklusion på Lassana Diarra-dommen	60
6.0 Konklusion	61
7.0 Litteraturliste	64
7.1 Retspraksis	64
7.2 Retslitteratur	65
7.3 Retskilder	66
7.4 Lovgivning	66
7.5 Artikler	67
7.6 Hjemmesider	68
8.0 Bilag	68
Bilag 1 – Idrættens pyramidestruktur	68
Bilag 2 – Fodboldens pyramidestruktur	68
Bilag 3 – Idrættens disciplinære system	68

Bilag 4 – TEUF artikel 165	68
Bilag 5 – TEUF artikel 45	68
Bilag 6 – TEUF artikel 101	68
Bilag 7 – TEUF artikel 102	68
Bilag 8 – Procesplan	68
Bilag 9 – Procesafsnit	68

1.0 Introduktion til specialet

1.1 Indledning

Fodbolden har i dag en enorm indflydelse på det globale samfund, og sporten er ikke kun en sportslig begivenhed, men samtidig en kulturel og social oplevelse, som er med til at forene sit publikum på tværs af grænser i Europa og hele verden.¹ Fodbolden udgør samtidig en betydelig økonomisk betydning for det globale samfund i dag. Sporten omsætter hvert år milliarder af dollars, som primært sker igennem tv-rettigheder, sponsorater, billetsalg og merchandise.² Denne økonomiske aktivitet er med til at skabe arbejdspladser og drift på tværs af medlemslandene i EU. Det er derfor ikke længere kun aktuelt at undersøge den retlige regulering af sporten internt i det sportslige system, men også hvilke grænser der gælder for sportsorganisationernes autonomi, i forbindelse med at fastsætte deres egne regler, overfor EU-rettens primære regler.

Senest har én sportsretlig sag fyldt særligt meget i det europæiske mediebillede. Konflikten omhandler en afgørelse fra EU-domstolen om den franske fodboldspiller Lassana Diarra og hans krav mod FIFA's gældende transferregler.³ Afgørelsen blev af mange eksperter vurderet til at kunne sprænge en bombe i det ansættelsesretlige rammeværk, for professionelle fodboldspillere i EU. Der vil derfor, i specialet, blive foretaget en analyse af denne afgørelse, da denne illustrerer Domstolens nyeste praksis vedrørende det sportsretlige område, i henhold til EU's primære regler. For nærmere at understrege denne praksis, vil der yderligere blive foretaget analyser af Domstolens tidligere sportsretlige afgørelser, som har været med til at fastsætte denne praksis.

Det vil derfor undersøges, om sportsorganisationer har mulighed for at fastsætte regler, som kan stride imod EU-rettens primære regler, men hvor Domstolen alligevel tillader reglerne at være modstridende, med henvisning til sportens autonomi, herunder sportens særlige forhold. Primært vil specialets fokus, tage udgangspunkt i de tilfælde, hvor Domstolen undersøger om sportens interne regler strider imod EU-rettens principper som TEUF artikel 45 om arbejdskraftens frie bevægelighed, artikel 101 om konkurrencebegrænsninger og artikel 102 om misbrug af dominerende stilling. Specialet vil

¹ (Ritzau, 2024)

² (Fodbold, 2024)

³ (Tredeling, 2024)

slutteligt indeholde en konklusion på de centrale analyser, som skal illustrere om sportsorganisationernes regler må afvige fra EU-rettens primære regler.

1.2 Problemformulering

Hvordan påvirker EU-retten den gældende sportsret, og i hvilket omfang kan sportsorganisationer fastsætte egne regler uden, at disse strider imod EU-retten.

Der vil være særligt fokus på Lassana Diarra-dommen, arbejdskraftens frie bevægelighed, EU's konkurrenceregler og misbrug af dominerende stilling.

1.3 Metode

For at besvare problemformuleringen mest retvisende, vil den retsdogmatiske metode anvendes.

Der vil i den henseende blive foretaget en række analyser, hvor der tages udgangspunkt i de relevante retskilder, der er defineret i retskildelæren. Analyserne har til formål at analysere og systematisere den gældende praksis, som Domstolen udøver i forbindelse med sportsretlige tvister, hvor de interne regler skal vurderes om værende i strid med EU-rettens primære regler.⁴ Den retsdogmatiske metode vil derfor bruges til at undersøge gældende ret, for derefter at afklare og fortolke det retlige materiale for at besvare problemformuleringen.⁵

Det kan dog være svært at opstille EU-retten i et dogmatisk system, da reglerne fra EU-retten ikke gennemføres med henblik på fuldstændig at regulere medlemmernes ret. Når EU-retten udsteder regler, er det med henblik på at regulere afgrænsende retsområder, hvorfor reglerne skal indpasses i medlemmernes nationale lovgivning. På grundlag af TEUF kan EU's retskilder opdeles i fem grupper, disse retskilder vil danne grundlag for besvarelsen af problemformuleringen.⁶

Specialet indeholder også en analyse af retspraksis fra forskellige retsindstander, blandt andet Domstolens retspraksis og afgørelser fra sportsorganisationers interne retssystem, både internationalt og nationalt. Når en retsindstands behandler en sag, har denne også mulighed for at forelægge Domstolen

⁴ (Munk-Hansen K. , 2022, s. 77)

⁵ (Neergaard & Nielsen, 2024, s. 170)

⁶ (Munk-Hansen C. , 2021, s. 44)

et præjudicielt spørgsmål, jf. TEUF art. 267.⁷ Disse præjudicielle spørgsmål, vil ligeledes blive behandlet i specialet.

Formålet med disse retsdogmatiske analyser, er at forsøge at fastslå gældende ret, og i dette tilfælde fastslå gældende EU-ret i henhold til sportsrettens autonomi. Gældende ret, kan efter den europæiske realistiske retspositivisme, defineres som de regler, der anvendes i den juridiske praksis, fordi anvenderne af disse regler har vurderet, at disse hører til retssystemet. Da EU-retten anvender retskilder, som er vedtaget på forskellige niveauer, vil alle disse niveauer blive behandlet i specielt, da de anses som et stort integreret retssystem. Med flere niveauer skal EU-retten opfattes, som en overstatslig ret, og er dermed ikke som en international ret eller national ret.⁸

Slutteligt inddrager specialet også relevant juridisk litteratur. Det må her indledningsvist bemærkes, at juridisk litteratur ikke som sådan er en retskilde, men den juridiske litteratur kan bidrage til inspiration til at analysere afgørelser, da den beskriver vigtige hensyn inden for det relevante retsområde. Litteraturen formulerer ligeledes en retlig argumentation ved at sammenholde forskellige relevante afgørelser inden for retsområdet.⁹

1.4 Afgrænsning

Når det kommer til den almindelige sportsret, rummer dette flere forskellige retskilder herunder nationale- og internationale regelsæt, samtidig med, at disse regelsæt skal overholde den overstatslige ret, som i dette tilfælde reguleres af EU-retten. Det er samspillet mellem disse retskilder, som er med til at sikre en fokuseret og dybdegående analyse, hvorfor det derfor, er nødvendigt at afgrænse specialets indhold.

Analysen afgrænses derfor til udelukkende at berøre de afgørelser, som er truffet af EU-Domstolen, da specialet primært tager udgangspunkt i den europæiske sportsmodel og den øverste myndighed, skal derfor følge de begrænsninger som EU-retten fastsætter.

⁷ (Hansen & Werlauff, 2022)

⁸ (Neergaard & Nielsen, 2024, s. 172)

⁹ (Munk-Hansen C. , 2021, s. 80)

Analyserne begrænses til at omhandle EU-rettens primære bestemmelser, henholdsvis TEUF artikel 45, 101 og 102. Dette skyldes, at det er de bestemmelser, som historisk har skabt de største problemstillinger inden for EU's sportsretlige område. De afgørelser, som bliver behandlet, er valgt ud fra, deres betydning for retstilstanden, hvorfor det kun er de mest relevante afgørelser inden for området, som er blevet valgt. Herunder er specielt Bosman-dommen blevet behandlet, da denne har været skelsættende for den europæiske sportslig retstilstand. Slutteligt tager specialet udgangspunkt i den nyeste afgørelse inden for dette retsområde, da dette vil illustrere den nyeste praksis på området og netop inddrager de afgørende præmisser, fra Domstolens tidligere afgørelser.

2.0 Retskildehierarkiet i sportsretten og EU-retten

Da problemformuleringen omhandler, hvordan EU-retten påvirker den gældende sportsret, har det hertil været afgørende at undersøge, hvilke relevante retskilder, som er med til at afspejle sammenspillet mellem den gældende sportsret og EU-rettens primære regler. I specialet vil det således blive undersøgt, hvordan sportsorganisationerne selv kan træffe afgørelser i sportsretlige sager uden, at disse sager henvises til den civile domstol. Dette afsnit har derfor til formål at undersøge, hvorvidt EU-retten er den øverste juridiske retskilde på det sportsretlige område og om sportsretten således kun må træffe afgørelser, som er i overensstemmelse med denne.

I de nedenstående afsnit vil det således blive behandlet, hvordan de juridiske kilders værdi hierarkisk hænger sammen og dernæst, vil det blive fastlagt, hvordan sportsorganisationernes regler hierarkisk er struktureret.

2.1 Placeringen af retskilderne i et systematisk hierarki

For bedst muligt at besvare problemformuleringen, vil der inddrages nationale retskilder, internationale retskilder, og overstatslige retskilder som EU-retten. EU-retten vil være den retlige hovedkilde, da denne kilde er supranational, hvorfor denne ret har forrang til både de nationale- og internationale retskilder.¹⁰ Der inddrages således forskellige retskilder i dette specialer, herunder blandt andet, EU-rettens primære regler, særligt TEUF artikel 45, 101, 102 og 165. Dette skyldes, at det er

¹⁰ (Munk-Hansen K. , 2022, s. 294)

disse bestemmelser, som primært, har den største retlige relevans inden for det europæiske sportsretlige område. Det er samtidig disse bestemmelser, som danner et afgørende grundlag for vurderingen af, hvorvidt de regler, som sportsorganisationerne udsteder, ikke strider imod EU-retten. Efter Lissabon-Traktaten blev EU's grundlæggende retligheder løftet op i EU's retskildehierarki, til traktatrang. TEUF udgør derfor primærretten og danner grundlag for EU's grundlæggende rettigheder og almindelige principper.¹¹ Endvidere inddrager specialet EMRK, da sportsorganisationers selvbestemmelse og den dermed tilhørende autonomi, er sikret herigennem. EMRK anses for en integreret del af EU-retten, da denne er brugt i udviklingen af EU's grundlæggende rettigheder. Det må derfor anses som værende en grundlæggende rettelighed, at sportsorganisationer har en selvbestemmelsesret.

Yderligere vil EU-Domstolens (Domstolen) praksis blive behandlet, da dette er en central retskilde, og denne praksis er med til at fastlægge udviklingen mellem sportens autonomi, og EU-rettens primære bestemmelser. Det vil særligt belyses igennem analyser af afgørelser truffet af Domstolen, om arbejdsmarkedets fri bevægelighed, konkurrenceretten og misbrug af dominerende stilling. En afgørelse fra Domstolen, har på mange måder samme virkning som et direktiv, hvorfor en afgørelse vil være bindende for dem, som den angiver at være rettet imod jf. TEUF art. 288.¹² Afgørelserne spiller derfor en særlig rolle, når Domstolens praksis skal analyseres. Domstolen henviser ofte til tidligere afgørelser og tillægger derfor sine egne afgørelser stor præjudikatværdi. En afgørelse fra Domstolen vil ligeledes have høj præjudikatværdi, over for de nationale domstole, da det følger af loyalitetspligten i artikel 10 EF, at nationale domstole, har pligt til at indrette sig efter Domstolens fortolkninger.¹³

For yderligere at understrege disse analyser, vil der anvendes soft law kilder, herunder EU Kommissionens hvidbog om sport, og andre fortolkningsbidrag, som vil hjælpe med forståelsen af EU's sportsretlige politik. Disse retskilder er ikke bindende, men skal udelukkende bruges som et vigtigt middel til at sikre en fælles forståelse af EU-rettens bestemmelser, jf. TEUF art. 288.¹⁴

¹¹ (Tvarnø & Nielsen, 2021, s. 91)

¹² (Ibid., 106)

¹³ (Neergaard & Nielsen, 2024, s. 163)

¹⁴ (Ibid., s. 168)

Udover de internationale- og overstatslige retskilder bliver der i specialet også benyttet nationale retskilder. Disse retskilder er blevet anvendt for at illustrere, hvordan EU-rettens regler bliver implementeret i national lovgivning. Her er der primært blevet gjort brug af sportens nationale lovgivning, men også den almindelige nationale lovgivning.

2.2 Placeringen af sportsorganisationernes regler i et systematisk hierarki

Når sportsorganisationerne, som Den Internationale Olympiske Komité (IOC), FIFA og UEFA udsteder regler betegnes dette som Lex Sportiva. I denne sammenhæng må det udledes, at sportsorganisationernes regler udgør retlige principper, som anvendes af sportens myndigheder. Lex sportiva adskiller sig ligeledes ikke fra de grundlæggende rettigheder, som gælder i det internationale samfund.¹⁵ Det er derfor relevant at undersøge, hvordan sportens interne retskildehierarki er struktureret.

IOC agerer som den øverste myndighed, hvorfor de regler som udstedes her af, skal følges af de nationale olympiske komitéer og internationale idrætsforeninger.¹⁶ IOC's regler er nu kodificeret som Det Olympiske Charter (OC) og dennes regler betragtes som grundlov, hvorfor den derfor er et lex superior regelsæt, som har forrang for andre regler.¹⁷ Hertil udgør CAS den øverste domstol i sporten og ledes af et råd, som er uafhængigt af IOC. Da CAS har hovedsæde i Lausanne, Schweiz, betyder dette, at CAS er omfattet af schweizisk lovgivning. En afgørelse fra CAS, kan derfor yderligere appelleres til forbundsdomstolen i Schweiz.¹⁸

Yderligere vil der i specialet blive inddraget regler, som er fastsat af forskellige nationale og internationale sportsorganisationer, herunder primært regler som er fastsat af FIFA eller UEFA, blandt andet FIFA's RSTP regler. I forhold til sportens interne retskildehierarki, anses FIFA for den øverste internationale myndighed indenfor fodbolden, hvor UEFA udgør det europæiske fodboldforbund.¹⁹

¹⁵ (Evald , et al., 2021, s. 60-61)

¹⁶ (Gade, 2021, s. 49-50)

¹⁷ (Evald , et al., 2021, s. 104)

¹⁸ (Gade, 2021, s. 75)

¹⁹ (Ibid., s. 54)

I enkelte tilfælde vil der inddrages regler fra DIF, samt afgørelser fra denne retsinstans. Dette vil udelukkende ske for at kunne illustrere, hvordan højerestående retsinstansers regler, skal inkorporeres i de underlæggende organisationer.

Sluttet vil der også inddrages retspraksis fra de forskellige sportsretlige instanser, hvor hver afgørelse vil vægtes ud fra dennes præjudikatværdi. Det vil derfor være retspraksis fra den schweiziske forbundsdomstol, som vægtes højest, herefter retspraksis fra sportens øverste domstol, CAS og sidst retspraksis fra DIF.

3.0 Sportsretten

For at undersøge, hvordan EU-retten påvirker den gældende sportsret, er det relevant først at undersøge for indholdet af dansk og international sportsret. Afsnittet vil derfor omhandle en undersøgelse af idrættens organisatoriske struktur, og hvordan idrættens retsindstandser, er sammensat. Denne undersøgelse, vil derfor være afgørende for at afklare, hvilke juridiske tvister sportens autonomi kan håndtere alene og hvilke tvister, der skal håndteres af det retsområde, hvorunder det retlige problem skal lade sig henhøre.

3.1 National og international sportsret

Den moderne nationale og internationale sportsret omfatter i dag en række retskilder, herunder national lovgivning, retspraksis, internationale konventioner, EU-ret, samt regler, som er fastlagt af nationale og internationale sportsorganisationer. Sportsretten er derfor et tværfagligt retsområde, som indeholder mange forskellige juridiske discipliner, herunder EU-ret, kontraktret, folkeret, strafferet og forvaltningsret. Det kendetegner derfor sportsretten, at dette, som juridisk disciplin, er multidisciplinær.²⁰

²⁰ (Evald, et al., 2021, s. 25)

3.1.1 Sportens autonomi

I dag er sporten styret af internationale strukturer, hvor der under hver sportsgren oftest er én verdensomspændende organisation. Medlemmerne i denne organisation er ét idrætsforbund fra hvert land. Det er derfor udelukket, at et land kan lade sig repræsentere af flere idrætsforbund inden for samme organisation, hvorfor der inden for hver sportsgren, kun er et styrende og administrerende organ, både nationalt og internationalt.²¹

Fælles for disse organisationer er, at de er etableret som foreninger og dermed er omfattet af den autonomi, som foreninger er underlagt, i de forskellige lande, hvor de er oprettet. I dag finder man retten til foreningsfrihed i grundlovens § 78, stk. 1. Denne bestemmelse bestemmer, at der ikke kræves nogen tilladelse, i Danmark, til at oprette en forening, så længe den er oprettet med et lovligt øjemed.²² Denne foreningsfrihed sikrer dog ikke foreninger en fuldstændig autonomi, blot fordi, at den er oprettet med et lovligt øjemed. Rammerne for, hvad en forenings virke er, er fastsat i foreningens vedtægter. I foreningens vedtægter fastsættes der blandt andet grænserne for, hvad foreningens institutioner kan udøve overfor medlemmerne. Foreningen har krav på at leve op til dennes vedtægter, ellers er det muligt, at den kan stilles for domstolene og få efterprøvet beslutningen.²³ Da en forenings beslutning kan blive efterprøvet ved domstolene, er de derfor ikke hævet over lovgivningens almindelige begrænsninger i handlefriheden.²⁴

Dog ses der også en grænse for, hvor stor en adgang den nationale lovgivningsmagt har til netop at indskrænke denne foreningsfrihed. På et internationalt plan er foreningsfriheden sikret gennem FN Konventionen fra 1948 om menneskerettigheder og EMRK art. 11.²⁵ Dette betyder derfor, at så længe sportens organisationer lever op til de fastsatte vedtægter, kan disse organisationer være bygget på særregler, som vil kunne regulere den enkelte sportsgren inden for denne organisation.

²¹ (Gade, 2021, s. 54)

²² (Evald , et al., 2021, s. 37)

²³ (Gade, 2021, s. 21)

²⁴ (Evald , et al., 2021, s. 37)

²⁵ (Ibid., s. 38)

3.1.2 Den europæiske- og nordamerikanske sportsmodel

Det er derfor relevant at behandle de to forskellige sportsmodeller, da de repræsenterer de to forskellige muligheder som en sportsgren kan være organiseret under. De to sportsmodeller er forskelligt struktureret og det er derfor forskelligt, hvordan sportsorganisationerne har mulighed for at udøve deres autonomi og dertil, hvordan de begrænses i fastsættelsen af interne regler, i hensyn til EU-rettens primære regler, særligt i forbindelse med den europæiske sportsmodel.

Den europæiske sportsmodel er kendetegnet ved, at den enkelte sportsgren er organiseret i en pyramidestruktur, hvor sportsorganisationen er øverste organ, i toppen af pyramiden. Inden for fodbold er den europæiske organisation UEFA og den internationale organisation FIFA. Sportsmodellen sikrer blandt andet, at der inden for sporten, er åben konkurrence, hvilket betyder, at der indgår et princip om op- og nedrykning. Der er tale om en stærk og stram topstyring, hvor de internationale sportsorganisationer har bemyndigelse til at udstede love og regler.²⁶

Ved den nordamerikanske sportsmodel, ses der nogle, nærmest modsat grundlæggende principper, end dem der findes i den europæiske model. En af forskellene er den tydelige opdeling amatør og professionel. Der er yderligere et særligt udvælgelses system, når en spiller skal gå fra at være amatør til professionel. Denne opdeling hænger sammen med det lukkede system, som kendetegner netop denne sportsmodel. Her sker der ikke op- og nedrykning og de enkelte ligaer bestemmer selv, hvilke hold, som må deltage. De klubber, som får lov til at deltage, er oftest enten ejet af meget velhavende individer eller store selskaber. Organisationer efter denne model opfattes derfor ikke som foreninger i traditionel forstand, men i stedet bliver de karakteriseret som erhvervsvirksomheder.²⁷

3.1.3 Den juridiske struktur i sportsretten

Det er tidligere beskrevet, hvordan sportsretten er et tværfagligt retsområde, som indeholder mange forskellige juridiske discipliner. Sportsretten som juridisk disciplin, er derfor multidisciplinær, hvilket gør sportsretten til et komplekst retsområde. For bedst muligt at systematisere sportsrettens elementer, vil dette afsnit følge den inddeling af sportsretten, som Jens Evald opbygger sportsretten omkring. Efter denne opbygning, er der tre hovedområder, Lex Sportiva som den første, den statslige,

²⁶ (Evald, et al., 2021, s. 68 ff)

²⁷ (Ibid., s. 74 ff)

mellemstatslige og EU-retlige regulering som den anden og den statslige indirekte regulering som den tredje.²⁸

3.1.3.1 *Lex sportiva*

Hver sportsgrens egne organisationer har, igennem deres selvstændighed, mulighed for at fastsætte en række regler, for netop denne sportsgren.²⁹ Disse regler betegnes som *lex sportiva* og omfatter som udgangspunkt 4 hovedtyper af regler, *konkurrenceregler*, *disciplinærregler*, *klubregler* og *spilleregler*.³⁰

Konkurrencereglerne fastsætter reglerne om, hvordan en idrætsskonkurrence skal forløbe. Reglerne består derfor af generelle regler, som gælder inden for alle former for idrætsskonkurrencer, herunder navnlig reglerne for doping og matchfixing. Udover de generelle regler, består konkurrencereglerne også af specielle regler, disse regler varierer alt efter sportsgren og organisation.³¹

Disciplinærreglerne supplerer konkurrenceregler, da disse regulerer, hvordan en konkurrence skal afholdes og dermed giver hjemmel til at sanktionere en usportslig optræden, eller anden uønsket adfærd. De disciplinære regler varierer fra sportsgren til sportsgren. Dette skyldes, at forskellige forhold ikke er ens i alle sportsgrene, eksempelvis er der forskel i, hvilke sikkerhedskrav den enkelte sportsgren kræver.³²

Klubreglerne fastsætter de interne forhold i de sportsklubber, som hører under de enkelte foreninger, og som deltager i konkurrencer. Disse interne forhold vedrører som udgangspunkt regler om valg af bestyrelse og afholdelse af generalforsamling. I tilfælde, at der opstår en tvist om fortolkning af klubreglerne, har dette privatretlig karakter, reglerne kan derfor ikke afprøves i idrættens system.³³

Slutteligt omfatter *lex sportiva* spilleregler. Spillereglerne fastsætter rammerne for udøvelsen af de enkelte sportsgrene. Disse regler knytter sig hermed udelukkende til den enkelte sportsgren og varierer derfor herefter. Reglerne kan eksempelvis være, hvor mange fodboldspillere, som må være på banen eller hvornår der er offside. Når konkurrencen udspiller sig, er det dommerens opgave at

²⁸ (Evald, et al., 2021, s. 25-26)

²⁹ (Ibid., s. 25)

³⁰ (Gade, 2021, s. 84-85)

³¹ (Ibid., s. 84)

³² (Ibid., s. 84-85)

³³ (Ibid., s. 85)

håndhæve spillereglerne. Dommerens kendelser er som absolut hovedregel ikke omfattet af det samme appelsystem som konkurrencereglerne. Det er kun i helt særlige tilfælde, at en kendelse vil kunne appelleres til en disciplinær instans.³⁴

3.1.3.2 Den statslige-, mellemstatslige- og EU-retlige regulering.

Udover de respektive sportsorganisationers egne muligheder for at fastsætte regler indenfor deres egne sportsgrene, findes der tilsvarende statslige-, mellemstatslige- og EU-retlige reguleringer. Disse former for reguleringer omfatter således samtlige reguleringer, der direkte regulerer sporten.

Den statslige regulering omfatter de regler, som er blevet implementeret af staten selv. Dette kan både være den enkeltes stats egen implementering af internationale direkte reguleringer, samt den regulering, som hver enkelte stat selv indfører, hvilket kan være forskelligt for hver enkelt stat. I forhold til den statslige regulering, ud fra det danske perspektiv, er det centralt at nævne lovbekendtgørelse om eliteidræt,³⁵ samt lovbekendtgørelsen om fremme af integritet i idrætten.³⁶ Derudover vil et eksempel på den mellemstatslige regulering være The Europeans Sport Charter, hvilket er udformet af Europarådet.³⁷

Den EU-retslige regulering vil blive gennemgået detaljeret i projektets kapitel 4. Den senere gennemgang af den EU-retslige regulering vil omfatte retspraksis fra EU-domstolen, samt en gennemgang af artikel 165 i Lissabontraktaten. Den EU-retslige regulering har haft virkning som det mest indgribende i sportens autonomi, sammenlignet med de statslige- og mellemstatslige reguleringer, hvorfor det netop er relevant at undersøge denne nærmere.³⁸

3.1.3.3 Den statslige indirekte regulering

Ovenstående er eksempler på regulering, som direkte går ind og påvirker den gældende sportsret. Der findes dog også eksempler på statslig lovgivning, som indirekte kan regulere sportsretten, dette kan eksempelvis være erstatnings- og strafferetten.

³⁴ (Ibid., s. 85-86)

³⁵ (Lovbekendtgørelse om eliteidræt - Lbkg 2013.1155 nr. 1332, af 30. november 2007 – med senere ændringer)

³⁶ (Lovbekendtgørelse om fremme af integritet i idrætten - Lbkg 2015.1168 nr. 116, af 31. januar 2015 – med senere Ændringer)

³⁷ (The Europeans Sport Charter af 13. oktober 2021)

³⁸ (Evald , et al., 2021, s. 26)

Det er vigtigt at nævne, at denne inddeling af hovedområder inden for sportsretten, ingen retlig betydning har. Det er udelukkende blevet brugt for bedre at kunne illustrere, hvilke regler og retsområder, som gør sig gældende i sportsretten.³⁹

3.2 Idrættens- og fodboldens retsstruktur

Dette afsnit vil illustrere, den hierarkiske struktur, inden for de tidligere omtalte organisationer. Hver sportsgren, hører oftest under en verdensomspændende organisation, hvis regler påvirker, de lavere rangerede organisationer inden for samme sportsgren. Der det derfor relevant at undersøge, hvordan denne struktur hierarkisk hænger sammen. Der tages derfor, som tidligere nævnt, udgangspunkt i fodbolden, da dette er den mest populære sportsgren i verden⁴⁰, og den sportsgren, hvor denne struktur tydeligst og mest retvisende kan illustreres.

3.2.1 Idrættens pyramidestruktur⁴¹

For at afgøre, hvilken organisation, der inden for idrættens pyramidestruktur, er det øverste organ, er det relevant at se på den historiske udvikling for sport på et internationalt plan. I 1894 blev den første olympiske kongres afholdt på Sorbonne, ved denne kongres blev Den Internationale Olympiske Komite (IOC) oprettet. Her blev det besluttet, at IOC er den organisation, som skal organisere de olympiske lege.⁴²

Efterfølgende blev der nedfældet nogle grundlæggende principper og regler om, hvordan de olympiske lege skal organiseres. Senere har IOC fastlagt en række fundamentale olympiske principper, regler og supplerende regler, som nu er kodificeret som Det Olympiske Charter (OC).

Ønsker en organisation, derfor at deltage ved de olympiske lege, er det nødvendigt, at de overholder de regler og retningslinjer, som følger af OC. Regler i OC betegnes som Den Olympiske Bevægelses grundlov, og er derfor et lex superior regelsæt, som har forrang for andre regler, enten fastsat af andre internationale- eller nationale organisationer.⁴³ IOC er derfor den øverste myndighed inden for

³⁹ (Evald , et al., 2021, s. 26)

⁴⁰ (Bermann, 2025)

⁴¹ (Bilag 1 – Idrættens pyramidestruktur)

⁴² (Gade, 2021, s. 47)

⁴³ (Evald , et al., 2021, s. 104)

idrættens pyramide struktur, da de nationale olympiske komitéer og internationale idrætsforeninger, skal overholde de regler, som bliver udstedt i IOC.⁴⁴

De internationale idrætsforinger er oprettet med henblik på at fremme Den Olympiske Bevægelse. IOC anerkender derfor de internationale foreninger, som en *IF*, hvis denne administrerer en eller flere sportsgrene på verdensplan, jf. OC, artikel 25. En *IF* vil kun kunne blive anerkendt af IOC, hvis organisationens vedtægter, praksis og aktiviteter stemmer overens med det olympiske charter, herunder vedtagelse og implementering af World Anti-Doping Code, samt Olympic Movement Code on the Prevention of Manipulation of Competitions. Anerkendes en *IF* efter overstående forbehold, bevarer den sin uafhængighed og autonomi i styringen af sin sportsgren. Det er en nødvendighed, at en *IF* bliver anerkendt af IOC for deltagelse i OL. Hvilke roller og opgaver en anerkendt *IF* har fremgår af OC artikel 26.^{45 46} En anerkendt *IF* er derfor det næste led i idrættens pyramidestruktur.

OC artikel 25 omfatter også de organisationer, som administrerer en eller flere sportsgrene på nationalt plan, altså de nationale olympiske komitéer (NOC). Der gælder derfor de samme anerkendelseskrav, som ved en *IF*. En NOC har en række opgaver, som de skal forsøge at leve op til, jf. OC, artikel 27. Det fremgår her af, at NOC'ernes primære opgave er at udvikle, fremme og beskytte den olympiske bevægelse, i deres respektive lande, i overensstemmelse med det olympiske charter.⁴⁷ Den nationale olympiske komité, skal omfatte alle de nationale forbund, der er tilknyttet den *IF*, som regulerer den sportsgren, der er inkluderet i programmet, for de olympiske lege, eller deres repræsentanter, jf. OC artikel 28.⁴⁸ Ud fra denne bestemmelse, kan det derfor udledes, at en NOC ikke har direkte kompetence til at administrere alle idrætsgrene på nationalt niveau, men de nationale forbund, der regulerer en idrætsgren anerkendt af IOC, er underlagt den gældende NOC's jurisdiktion. De nationale olympiske komitéer, er derfor næste led i idrættens pyramidestruktur. I Danmark er DIF den nationale olympiske komité, og står derfor for det overordnede ansvar, i forbindelse med den danske deltagelse ved de olympiske lege.⁴⁹ DIF har derfor eneret til at repræsentere Danmark ved OL og de regionale, kontinentale eller verdensomspændende lege afholdt af IOC, jf. DIF's Love § 1, stk. 3.

⁴⁴ (Gade, 2021, s. 49-50)

⁴⁵ (Evald, et al., 2021, s. 113-114)

⁴⁶ (Committee., 2025, s. 56)

⁴⁷ (Committee., 2025, s. 60)

⁴⁸ (Ibid., s. 63)

⁴⁹ (DIF, 2025)

I niveauet under de nationale olympiske komitéer, ligger de nationale idrætsforbund. For, at et nationalt idrætsforbund kan blive anerkendt og optaget af en NOC, skal forbundet udøve en specifik, reel og løbende sportslig aktivitet. Derudover skal forbundet være tilknyttet en IF, der er anerkendt af IOC, samt overholde de regler, som denne IF har udstedt, og ligeledes overholde reglerne i OC, jf. OC, artikel 29.⁵⁰ De nationale idrætsforbund er placeret som den nederste organisation i idrættens pyramidestruktur.

Fælles for alle organisationerne, i idrættens pyramidestruktur er, at de skal følge de regler, som er udstedt efter ovenstående hierarki. Det er OC, som udsteder de overordnede regler og retningslinjer, disse regler skal følges hele vejen ned igennem pyramiden. Derfor skal alle internationale og nationale sportsorganisationer, som er medlem af den Olympiske Bevægelse, overholde reglerne fra OC. Dette gælder uanset, hvor i pyramiden organisationen befinder sig, så længe organisationen ønsker at deltage i de olympiske lege. Overholdes reglerne ikke, kan IOC vælge at fjerne organisationen og sportsgrenen fra det olympiske program.⁵¹

3.2.2 Fodboldens pyramidestruktur⁵²

Som tidligere beskrevet, er sportens internationale strukturerer i Europa bygget op omkring den europæiske sportsmodel. Det kendetegner denne model, at der for hver enkelte sportsgren, er en verdensomspændende organisation, som det øverste organ.⁵³ Dette afsnit vil tage udgangspunkt i den organisatoriske struktur inden for fodbold. I det ovenstående afsnit blev det afklaret, at der tages udgangspunkt i fodbolden, hvorfor dette afsnit primært vil illustrere, hvordan fodboldens pyramidestruktur ser ud, og hvilken betydning denne har.

Enhver sportsgren har et internationalt forbund (IF), som den øverste administrerende organisation. Inden for fodbolden hedder denne organisation FIFA. FIFA er et af de første internationale forbund, med dansk deltagelse i 1904. I dag har FIFA 211 nationale specialforbund som medlemmer, hvert forbund repræsenterer én stat. Det er et krav, at et specialforbund skal repræsentere én selvstændig

⁵⁰ (Committee., 2025, s. 67)

⁵¹ (Gade, 2021, s. 50)

⁵² (Bilag 2 – Fodboldens pyramidestruktur)

⁵³ (Gade, 2021, s. 54)

stat, for at blive optaget i en IF, jf. CAS 2016/A/4787.⁵⁴ Der kan heller ikke optages flere specialforbund fra samme stat.⁵⁵

Oprindeligt blev FIFA oprettet med henblik på at skabe et fair og gennemsigtigt regelsæt inden for fodbolden. I dag spiller fodbolden en langt større rolle i det globale samfund, hvilket har medført en markant ændring af FIFA's interesser og FIFA's formål er derved blevet udvidet til følgende:

"to improve the game of football constantly and promote it globally in the light of its unifying, educational, cultural and humanitarian values, particularly through youth and development programmes".⁵⁶

Ud over disse formål, har FIFA også til opgave at afholde en række internationale turneringer, herunder FIFA World Cup (VM). FIFA er organisatorisk struktureret sådan, at de 211 medlemmer er fordelt på seks regionale konføderationer. Den europæiske konføderation er UEFA, hvorfor det er denne organisation, som der primært vil tages udgangspunkt i. En organisation skal endvidere erklære, at de lever op til FIFA's statutter, regulativer og andre regler for at blive optaget.⁵⁷

Som underorganisationer til FIFA, er der som tidligere fastlagt, seks regionale konføderationer, herunder UEFA, som er den europæiske konføderation. UEFA skal opfattes som en paraplyorganisation, for de i alt 55 nationale fodboldforbund i Europa, hvor det danske fodboldforbund er DBU. Det er UEFA's ansvarsområde at afholde en række europæiske turneringer, herunder UEFA Champions League, - Europa League, - Conference League, samt de europæiske landsholdsturneringer.⁵⁸

Det næste trin i fodboldens pyramidestruktur, består af de 55 nationale fodboldforbund, dermed DBU. Som specialforbund, hører DBU under DIF og bestod i 2023 af omkring 1500 klubber og 370.000 medlemmer, hvilket gør DBU til Danmarks største specialforbund.⁵⁹ I Danmark agerer DBU som den

⁵⁴ (Arbitration CAS 2016/A/4787 Jersey Football Association (JFA) v. Union of European Football Associations (UEFA), award of 28 September 2017, 2017)

⁵⁵ (Gade, 2021, s. 54)

⁵⁶ (FIFA, FIFA STATUTES, 2024, s. 16)

⁵⁷ (Evald, et al., 2021, s. 491-492)

⁵⁸ (Ibid., s. 525)

⁵⁹ (DBU, 2023)

øverste myndighed inden for fodbold, hvorfor medlemmerne er underlagt de regler, som fastsættes af DBU, jf. DIF's Love § 5, stk. 1.⁶⁰

Formelt set består DBU af to underlæggende foreninger, henholdsvis Foreningen af Lokalunioner i Danmark (FLU) og Foreningen af Divisionsklubber i Danmark (Divisionsforeningen). Formålet med denne interne opdeling, er at adskille bredde- og elite idrætten i Danmark. FLU repræsenterer de danske amatør klubbers interesser, og Divisionsforeningen repræsenterer de danske eliteklubbers interesser. Efter 2017, er det vedtaget af DBU's repræsentantskab, at divisionsforeningen får overdraget kompetencen og retten til anvendelse af rettighederne til afholdelse af herrernes danmarksmesterskab og landspokalturnering. DBU har derfor uddelegeret noget af deres ansvarsområde, som specialforbund, til Divisionsforeningen, hvorfor Divisionsforeningen har krav på at respektere de udstedte regler, fra FIFA og UEFA.⁶¹

I det nederste niveau i fodboldens pyramidestruktur, befinder klubberne og dennes medlemmer sig. Her skelnes der ikke imellem om klubben eller medlemmerne deltager på bredde- eller elite plan.⁶² Da sporten er styret af en stram og tæt topstyring, i international fodbold, skal regler og love, som er udstedt af FIFA, og herunder UEFA, følges hele vejen ned igennem pyramiden. FIFA har eksempelvis udarbejdet nogle standardvedtægter, som alle kontinentale- og nationale organisationer skal overholde.⁶³ DBU skal derfor indarbejde disse vedtægter, direkte i de nationale regler, således de danske klubber og medlemmer har mulighed for at efterleve vedtægterne. Dette sker typisk gennem cirkulærer, som finder anvendelse på nationalt plan.⁶⁴

3.2.3 Sammenhængen mellem idrættens- og fodboldens pyramidestruktur

Det er relevant at undersøge sammenhængen mellem idrættens- og fodboldens pyramidestruktur, for at kunne forstå reguleringen af fodbold som en del af den olympiske bevægelse. Det har derfor været en nødvendighed at analysere den juridiske og organisatoriske struktur, som danner grundlaget for fodboldenes forvaltning, både internationalt og i Danmark.

⁶⁰ (Evald , et al., 2021, s. 530)

⁶¹ (Ibid., s. 532)

⁶² (Ibid., s. 69)

⁶³ (Ibid., s. 71)

⁶⁴ (Ibid., s. 531)

Det er tidligere fastslået, at den øverste myndighed inden for idrætten er IOC. Det er dog besluttet, at så længe en IF overholder reglerne fra OC, bevarer de deres uafhængighed og autonomi i styringen af deres respektive sportsgrene, jf. det olympiske charter art. 25. IOC overlader derfor organisationen og administrationen til det respektive anerkendte internationale forbund. Dette betyder derfor i praksis, at det inden for fodbolden er FIFA, som er den lovgivende, dømmende og udøvende magt, dog kun i det omfang, at FIFA's regler ikke strider i mod OC, da enhver organisation, som er en del af IOC, er forpligtet til at overholde OC, jf. olympiske charter art. 1, stk. 2.

Denne sammenhæng er med til at skabe en interessant problemstilling i henhold til dette speciale. Fodbolden bliver i dag i stor grad styret af organisationer som FIFA, UEFA og DBU, i stedet for den olympiske bevægelse selv. Den daglige styring af fodbolden, er derfor kun indirekte styret af IOC, da de regler, som bliver truffet inden for fodbolden, blot skal overholde OC.

Det har derfor en stor juridisk betydning, i forhold til, hvordan fodboldens interne regler, kan påvirkes af udefra kommende reguleringer, af enten nationale eller internationale regler. Dette er særligt afgørende i henhold til at afgøre grænserne for sportsorganisationers selvbestemmelse, i forhold til EU-retten. Fokusset vil derfor være på de sportsorganisationer, som IOC har overgivet autonomien til. Dette skyldes, at de retlige problemstillinger, som opstår i forbindelse med fodboldens pyramidestruktur, i praksis ikke styres af IOC, men håndteres af FIFA, UEFA og DBU.

3.2.4 Idrættens retssystem

Tvister inden for sportens verden bliver som udgangspunkt ikke løst i det almindelige civilretlige system, men der i mod i sportens interne retssystem. Sportens retsinstanser er derfor et vigtigt element i denne sammenhæng, da de fungerer som domstole, der løser de juridiske tvister og håndhæver de regler, som er fastsat inden for fodboldens pyramidestruktur. Det er næsten alle sportsorganisationer, som har deres egne retsinstanser herunder FIFA, UEFA og DBU, som alle har deres egne disciplinære systemer og voldgiftsmekanismer. Disse retsinstanser fungerer som udgangspunkt uafhængigt af de nationale og internationale domstole. Den øverste retsinstans inden for international sport er Den Internationale Sportsdomstol (CAS).

Da formålet er at undersøge grænserne for sportsorganisationers selvbestemmelse, og hvordan den grænse bliver påvirket af EU-retten, er det relevant at undersøge fodboldens disciplinære system,

herunder hvordan tvistløsningen og afgørelser bliver truffet. I den forbindelse vil det også blive undersøgt, i hvilket omfang, disse afgørelser kan efterprøves af statslige- eller overstatslige myndigheder. Denne problemstilling bliver særlig interessant, i de tilfælde, hvor enten nationale- eller internationale regler modstrider de autonomt fastslået regler inden for fodbolden eller idrætten generelt.

3.2.4.1 Idrættens disciplinære system⁶⁵

Idrættens disciplinære system behandler som udgangspunkt fire forskellige retsområder, *konkurrencereglerne, disciplinærreglerne, sager om eksklusion og forståelse af kontrakter*. Formålet med de forskellige retsinstanser er, at de skal agere som idrættens domstole, og dermed udgøre et privat tvist-løsningsorgan eller voldgiftsret. Da disse retsinstanser udelukkende træffer afgørelse inden for de ovenstående retsområder, gælder de regler, fra retsplejeloven, om eksempelvis offentlighed og akt-indsigt ikke og retsplejeloven kan heller ikke direkte anvendes på procesmåden.⁶⁶ Det er dog ikke udelukket, at principper fra den almindelige civile procesret kan finde anvendelse. I DIF's Appelin-stanssag, sag nr. 1/2004, blev det anført, at denne instans kan behandle sager efter principperne for en civil retssag. DIF's appelinstans kan derfor vælge at følge de grundregler, som den almindelige danske retspleje følger.⁶⁷

I Danmark bliver de sportsretslige tvister løst efter et hierarkisk system. Systemet er bygget op af domstolslignende organer også kaldet et ordensudvalg. Der hører under hver af DIF's 62 specialforbund et ordensudvalg, som er uafhængigt af specialforbundets ledelse. Alle afgørelser fra disse ordensudvalg, kan som udgangspunkt appelleres til DIF's Appelininstans, som anses for idrættens nationale højesteret. Det er ikke udelukkende afgørelser fra de enkelte ordensudvalg, som kan appelleres til DIF's Appelininstans, sager fra Dopingnævnet og Matchfixingnævnet kan også appelleres her til.⁶⁸ Det er dog som udgangspunkt et krav, at der forinden er truffet en afgørelse for, at Appelininstansen kan træffe afgørelse, jf. DIF's Love § 24, stk. 1.⁶⁹ Når DIF's Appelininstans træffer en kendelse, er denne endelig og kan der for ikke appelleres til nogen højere instans inden for idrættens disciplinære system. En kendelse kan derfor ikke appelleres til den internationale sportsdomstol, Court of Arbitration for Sport (CAS).⁷⁰

⁶⁵ (Bilag 3 - Idrættens disciplinære system)

⁶⁶ (Gade, 2021, s. 63)

⁶⁷ (Ibid., s. 64)

⁶⁸ (Ibid., s. 65)

⁶⁹ (Idrætsforbund, 2024, s. 6)

⁷⁰ (Gade, 2021, s. 64)

CAS bliver anset som den internationale sportsdomstol og ledes af et råd, som er uafhængigt af IOC. CAS har hovedsæde i Lousanne, Schweiz, og har til opgave at agere inden for primært to forskellige hovedområder. For det første er CAS en appelvoldgiftsret, og afgørelser, som er truffet af enten de nationale eller internationale sportsdomstole, kan appelleres her til.⁷¹ På nationalt plan, kan en sag dog kun indbringes for CAS, hvis det relevante specialforbund har hjemlet denne appellmulighed i dens love eller vedtægter. Denne mulighed fremgår ikke af DBU's love eller vedtægter og afgørelser fra DBU's appelinstans, kan derfor ikke appelleres til CAS. Dette betyder dog ikke, at DBU ikke skal indrette sig efter afgørelser, udstedt af CAS. DBU er igennem UEFA's regler forpligtet til at anerkende og respektere afgørelser fra CAS, jf. DBU's love § 37.⁷² Den næste hovedopgave, som CAS har, er at varetage meditationsopgaver og at rådgive både voldgiftsdommerne og parterne i sagerne.⁷³

Som tidligere nævnt har CAS hovedsæde i Schweiz, og er derfor omfattet af schweiziske lovgivning, jf. PILA art. 176-194. CAS skal derfor overholde den schweiziske lovgivning om international privatret, dette betyder dermed også, at en afgørelse fra CAS, kan afprøves af den schweiziske forbundsdomstol, dog i et begrænset omfang jf. PILA art. 190.⁷⁴ Den schweiziske forbundsdomstol kan derfor i realiteten anses for den højeste retsinstans inden for idrættens disciplinære system.

De internationale specialforbund har også deres egne interne tvistløsningsorganer. Som privatretlig organisation, har FIFA hovedsæde i Zürich, Schweiz, hvorfor FIFA ligeledes, er underlagt schweizisk ret. Dette har en retlig betydning i forbindelse med tvistløsningen, da en afgørelse fra FIFA kan appelleres til CAS.⁷⁵ FIFA's eget tvistløsningssystem består af tre juridiske instanser, *FIFA's Disciplinærkomité*, *FIFA's Ethiske komité* og *FIFA's Appelkomité*.

Disciplinærkomitéen har til opgave at sikre reguleringen af FIFA's *Disciplinary Code* og FIFA's statutter, jf. FIFA's Statutter art. 56. Komitéen har igennem denne regulering bemyndigelse til at sanktionere FIFA's forskellige aktører.⁷⁶ FIFA's Ethiske komité har til opgave at undersøge mulige overtrædelser af *FIFA Code of Ethics*. Siden 2012 har FIFA's Ethiske komité været opdelt i to separate

⁷¹ (Gade, 2021, s. 75)

⁷² (Ibid., s. 76)

⁷³ (Evald, et al., 2021, s. 177)

⁷⁴ (Ibid., s. 178)

⁷⁵ (Ibid., s. 492)

⁷⁶ (Ibid., s. 493)

organer, henholdsvis et undersøgelsesorgan og afgørelsesorgan.⁷⁷ Fælles for de to ovenstående komitéer er, at begges afgørelser kan appelleres til FIFA's Appelkomité. Denne komité har til opgave at behandle de appeller, som opstår i forbindelse med de afgørelser, som bliver truffet i de to andre komitéer. FIFA har anerkendt CAS som en appelinstans, hvorfor en afgørelse fra FIFA kan appelleres til CAS, dog forudsat, alle appelmulighederne er udtømt. Det må derfor kun være afgørelser, fra FIFA's appelinstans, som kan appelleres til CAS Appelinstans. Selv om en afgørelse fra FIFA har udtømt alle appelmulighederne i det interne appelsystem, er der stadig situationer, hvor afgørelsen alligevel ikke vil kunne appelleres videre op i systemet til CAS. CAS har ikke kompetence til at behandle sager omhandlende overtrædelse af FIFA's *Law of the Game*, jf. FIFA's Statutter art. 58.⁷⁸

UEFA's interne disciplinære system er ligeledes opbygget af mange forskellige tvistløsningsorganer, som har hver deres juridiske opgave. Det er findes tre forskellige organer, som er kompetent til at behandle UEFA's disciplinære sager. Disse organer er, *UEFA's Control, Ethics and Disciplinary Body*, fælles for alle organerne er, at de sager, som de behandler, kan angå enten forhold inden for eller uden for fodboldbanen. Det er blot et krav, at forholdet udspringer af UEFA's Statutter, regulativer eller afgørelser. Ud over de tre allerede nævnte organer, findes der i UEFA ligeledes en appelinstans, *UEFA's Appeals Body*. Dette organ har kompetence til at træffe afgørelse i sager, som er appelleret fra de tre disciplinære organer.⁷⁹

Det er tidligere blevet beskrevet, hvordan de sportsretlige tvister, i Danmark, bliver løst efter et hierarkisk system. Det specialforbund med det mest veludviklede interne tvistløsningssystem er DBU. Dette interne tvistløsningssystem kan inddeles i fire forskellige organer. Det mest relevante organ er *De landsdækkende turneringers tvistløsningssystem*, som både udgør appelinstans og disciplinærinstans for fodbolden i Danmark, jf. DBU's Love §§ 19-21 og §§ 30-31. Ved siden af de landsdækkende turneringer, er DBU inddelt i nogle regionale instanser, under de seks lokalunioner jf. DBU's Love § 5.2.1. De seks lokalunioner, har derfor deres egne regionale tvistløsningssystemer, og afgørelser truffet i lokalunionerne kan appelleres til Fodboldens Appelinstans, jf. DBU's Love § 31.3.⁸⁰ Fodboldens Appelinstans fungerer derfor både som appelinstans for sager fra de 6 lokalunioner og Fodboldens Disciplinærinstans. Det forudsætter dog en hvis kompetence for, at Fodboldens

⁷⁷ (FIFA, Committees, 2025)

⁷⁸ (Evald, et al., 2021, s. 493)

⁷⁹ (Ibid., s. 526)

⁸⁰ (Evald, et al., 2021, s. 147)

Appelinstans kan tage en sag op, nemlig at sagen falder ind under en af de angivet grunde, som fremgår af DBU's Love § 31.3, nr. 1-11 og opsamlingsbestemmelsen i § 31.4.⁸¹ De sidste organer i DBU's interne tvistløsningssystem, er på licensområdet og Fodboldens Voldgiftsret, sidst nævnte fungerer ikke kun som et internt tvistløsningsorgan, men som en formel voldgiftsret.⁸² Fælles for afgørelser truffet af Fodboldens Appelinstans er, at disse som udgangspunkt, kan appelleres til idrættens Højeste Appelinstans. Der forekommer dog i visse tilfælde sager, som ikke kan appelleres, efter DBU's regler, til idrættens Højeste Appelinstans, jf. DBU's Love §§ 32.3 og 30.1, nr. 7 og 12.

3.3 Tvistløsningens betydning for sportsorganisationers selvbestemmelse

I sportsretten har de forskelle organisationer etableret hver deres interne retssystem, som behandler sager inden for fodboldens verden. Dette interne retssystem er med til at sikre, at de afgørelser, som bliver truffet, er sportsligt specialiseret. Dette afsnit vil derfor illustrere grænserne for sportsorganisationernes selvbestemmelse, da afsnittet vil undersøge, hvornår en tvist kan afgøres af sportsrettens interne retssystem, og hvornår det civilretlige system, i form af EU-retten, kan gribe ind. Denne illustration er specielt relevant i henhold til den tidligere analyse af fodboldens pyramidestruktur, da dette viser, hvornår fodboldens interne retssystem kan komme i konflikt med EU-retten.

Afsnittet vil derfor blive struktureret således, at første del vil omhandle de situationer, hvor sportsretten som udgangspunkt, både nationalt og internationalt, selv kan træffe afgørelser inden for. Det sidste afsnit vil dertil omhandle de situationer, hvor sportsretten ikke udelukkende har selvbestemmelse over deres afgørelser, men hvor EU-retten kan gribe ind. Det er hertil vigtigt at understrege, at følgende afsnit ikke vil være udtømmende i forbindelse med den kommende undersøgelse, men blot vil vise sammenhængen mellem sportsorganisationernes selvbestemmelse.

3.3.1 Den interne tvistløsning inden for sportsretten

Som tidligere beskrevet adskiller tvistløsningen inden for sportsretten sig fra det almindelige civile retssystem. Hver sportsorganisation har deres eget interne tvistløsningssystem og fælles for de internationale organisationer er, at afgørelserne herfra, som udgangspunkt kan appelleres til sportens højeste retsinstans CAS. I dette afsnit vil det illustreres, hvordan fodboldens interne tvistløsningssystem

⁸¹ (Evald, et al., 2021, s. 150-151)

⁸² (Ibid., s. 147.)

kan træffe afgørelse, uden for det almindelige domstolssystem. Der vil blive taget udgangspunkt i sagen, Adrian Mutu v. Chelsea FC (CAS 2008/A/1644). Denne sag vil illustrere flere forskellige forhold, herunder sammenhængen mellem sportsrettens selvbestemmelse og fodboldens internationale interne tvistløsningssystem, og hvordan dette kan komme i konflikt med EU-retten's regler.

3.3.1.1 CAS 2006/A/1192, *Adrian Mutu v. Chelsea FC*

Problemstillingen i denne sag opstod, da fodboldspilleren Adrian Mutu, blev testet positiv for kokain i en test af det engelske forbund, FA. Mutu's kontrakt med Chelsea FC blev derfor efterfølgende ophævet med øjeblikkelig virkning. FIFA's Disciplinærkomité gav herefter Mutu en karantæne på 7 måneder, hvilket resulterede i, at Chelsea FC krævede økonomisk kompensation for brud på kontrakten. Der blev i første omgang truffet afgørelse i sagen, ved FIFA's Dispute Resolution Chamber (DRC). Her blev det afgjort, at Mutu skulle betale et erstatningsbeløb til Chelsea FC på 17.173.900 EUR.

Efter DRC's afgørelse appellerede Mutu afgørelsen til CAS, der herefter behandlede sagen. Han gjorde blandt andet gældende, at DRC's afgørelse skulle annulleres, og at Chelsea ikke har ret til at modtage en erstatning større end hvad, der svarer til de 7 måneder, hvor Mutu var udelukket.⁸³

Ud over at appellere den disciplinære straf, gjorde Mutu også gældende, at den forordning som DRC anvendte ved den første afgørelse, var i strid med EU-reglerne, blandt andet ved, at denne begrænsede spillers fri bevægelighed og pålagde uforholdsmæssigt store erstatningskrav jf. dommens punkt 42 og 43. I afgørelsen udtalte CAS, at det fastsatte beløb, som Mutu var blevet dømt til at skulle betale, ikke vil blive annulleret eller nedsættes på baggrund af Mutus anbringender. CAS udtalte yderligere, at selv hvis FIFA's regler ville være i strid med EU-reglerne, ville dette ikke ændre på CAS' afgørelse, da Mutu stadig ville være erstatningspligtig, jf. Dommens punkt 44 og 45. Ud over dette afviser CAS yderligere, at FIFA's regler er diskriminerende og i strid med EU's konkurrenceret jf. Dommens punkt 46-49. Dette understreger, at CAS i denne sag traf afgørelse efter princippet om, at aftaler skal holdes, *pacta sunt servanda* princippet. Afgørelsen fastslår derfor, at den erstatning som FIFA, i denne sag, pålægger Mutu at betale, ikke har til formål at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for EU's indre marked.⁸⁴ CAS fastholder dermed stadig deres særlige autonomi inden for

⁸³ (Arbitration CAS 2006/A/1192 Chelsea Football Club Ltd. v. M., award of 21 May 2007, 2007)

⁸⁴ (Evald, et al., 2021, s. 96)

sportens retssystem, selv om sportsorganisationernes interne regler, kan blive holdt op imod EU-rettens regler.

3.3.2 Tvistløsning udenfor sportsretten

Enhver, som har retlig interesse i en sag, har som udgangspunkt ret til at få deres sag efterprøvet af domstolene. De almindelige civilretlige domstole, har derfor kompetence til at træffe afgørelse i alle sager, også i sager, som er afgjort inden for sportens interne tvistløsningssystem. Denne kompetence er dog afhængig af, at der i lovgivningen ikke er en særlig ordning om, hvem, der har denne kompetence eller i sager, hvor parterne har aftalt voldgiftsbehandling.⁸⁵ Dog ses der ikke mange sager fra sportens interne tvistløsningssystem, som senere bliver behandlet ved domstolene. Dette skyldes, at der i disse sager er enighed om, at en tvist skal løses af den instans, der er bedst placeret til at træffe en afgørelse. Denne vurdering er udviklet efter det almindelig forvaltningsret princip, hvor der ses en tilbageholdenhed ved domstolene, når det omhandler retsområder, som de har givet en særmyndighed kompetence til at afgøre tvister i.⁸⁶ Selv om det klarer udgangspunkt er, at hvis der er aftalt voldgiftsbehandling, kan en afgørelse ikke behandles af de almindelige domstole, er der dog en begrænset mulighed for, at dette alligevel kan ske. Som tidligere beskrevet, er CAS en voldgiftsdomstol, hvorfor afgørelser, som er herfra, som udgangspunkt ikke kan behandles af de almindelige domstole. Afgørelser fra denne instans, kan dog i et begrænset omfang, også behandles af den schweiziske forbundsdomstol. Dette illustreres i dommen om *Matuzalem da Silva, sag 4A_588/2011*.

3.3.2.1 *Francelino da Silva Matuzalem and Real Saragossa SAD v. FIFA, 4A_588/211*

Omstændighederne i denne sag var, at Matuzalém i 2005 blev solgt til den Ukrainske klub Shakhtar Donetsk for en transfersum på 8 mio. kr. I kontraktvilkårene fremgik det, at Matuzalém kunne forlade klubben før kontraktens udløb, hvis klubben modtog en transfersum på 25 mio. kr. Efterfølgende opsagde Matuzalém ensidigt sin kontrakt med klubben og underskrev en ny kontrakt med klubben, Real Zaragoza jf. FIFA's regulativer art. 17. Shakhter Donetsk krævede herefter en kompensation på 25 mio. euro, betalt solidarisk af Matuzalém og Real Zaragoza.⁸⁷

⁸⁵ (Gade, 2021, s. 78)

⁸⁶ (Ibid., s. 79)

⁸⁷ (Evald, et al., 2021, s. 359)

FIFA's Dispute Resolution Chamber (DRC), traf efterfølgende afgørelse den 2. november 2007. I denne afgørelse blev det besluttet, at Matuzalém og Real Zaragoza solidarisk, skulle hæfte for i alt. 6,8 mio. euro. CAS ændrede efterfølgende FIFA's afgørelse, da de ændrede det beløb, som klubben og spilleren solidarisk skulle betale, beløbet efter CAS afgørelse lød på 11.850.934 euro.⁸⁸ FIFA's disciplinær komité indledte efter CAS' afgørelse sanktioner mod Matuzalém vedrørende udelukkelse fra alt fodboldrelateret aktivitet, indtil det skyldige beløb var blevet udbetalt.

Det særlige ved denne sag er, at den schweiziske forbundsdomstol, efterfølgende tog stilling til en ny CAS' afgørelse, som anerkendte FIFA's afgørelse om udelukkelse. Den schweiziske forbundsdomstol underkendte denne afgørelse med begrundelse i, at afgørelsen om udelukkelse udgjorde en væsentlig krænkelse af de schweiziske regler omhandlede ordre public-princippet, jf. PILA art. 190(2), litra e. Efterfølgende blev FIFA's regler ændret således, at art. 64 i FIFA's disciplinære regler nu udelukkede, at en spiller kunne udelukkes, men blot vil kunne idømmes en bøde.⁸⁹

Denne afgørelse viser derfor, at sportsrettens interne tvistløsningssystem, har grænser for udøvelsen af deres autonomi, da nationale domstole kan efterprøve afgørelser fra sportens system, eksempelvis i tilfælde, hvor grundlæggende rettigheder krænkes. Sportsorganisationers selvbestemmelse, er derfor begrænset i tilfælde, hvor de krænker fundamentale retsprincipper. FIFA's regler var i overstående sag uproportionel, da afgørelsen krænkede spillerens ret til at arbejde.

3.4 Overblik over sportsrettens regulering

Som afslutning på de overstående afsnit, har dette afsnit til formål at danne et overblik over, både den danske og internationale sportsret, og hvordan de forskellige juridiske tvistløsningssystemer hænger sammen, både inden for idrætten generelt og inden for fodbolden. Særligt for de ovenstående afsnit, har været at undersøge grænserne for sportsorganisationernes selvbestemmelse, og derfor hvilken betydning EU-rettens regler har på denne selvbestemmelse.

Sportsorganisationernes selvbestemmelse og den dermed tilhørende autonomi, er sikret igennem flere forskellige retskilder, herunder FN-konventioner, EMRK art. 11 og grundlovens § 78, stk. 1. Det er

⁸⁸ (Ibid., s. 360)

⁸⁹ (Evald, et al., 2021, s. 180-181)

igennem disse regler, at sportsorganisationerne selv har mulighed for at fastsætte deres egne interne regler, og dermed administrere den enkelte sportsgren. Denne selvbestemmelse er organiseret igennem sportens interne hierarkiske pyramidestruktur. Her udgør de nationale forbund toppen af pyramiden, med IOC som den øverste myndighed, hvilket gør denne organisation til den øverste retskilde i sportens pyramidestruktur.

Da IOC udgør den øverste retskilde i pyramiden, skal regler, som udstedes af den underliggende internationale specialforbund, dermed overholde reglerne af IOC. Ligeledes skal reglerne fra de internationale specialforbund overholdes af de nationale forbund. Dette sker igennem implementering af disse regler igennem deres egne vedtægter. Det er et krav, at de nationale forbund overholder reglerne udstedt af de internationale specialforbund, for at kunne blive medlem her af.

Som en følge af sportens interne pyramidestruktur, har idrætten også deres egne interne retsinstanser, som fungerer som sportens interne domstole. Disse domstole har kompetence til at træffe afgørelse inden fire forskellige retsområder. De fleste tvister afgøres inden for deres egne tvistløsningssystem, dog er der i nogle typer af sager, mulighed for at appellere til idrættens højeste instans, CAS. Sager truffet af CAS kan, i visse tilfælde, yderligere appelleres til den schweiziske forbundsdomstol. Dette er i de ovenstående afsnit illustreret igennem en analyse af Matuzalém sagen, som viste, at den schweiziske forbundsdomstol, havde kompetence til at tage stilling til en CAS' afgørelse, vedrørende en FIFA afgørelse, om udelukkelse af en spiller.

Idrættens interne tvistløsningssystem har til formål at sikre en mere specialiseret sportslig korrekt afgørelse i forhold til de almindelige civile domstole. Det er derfor ikke alle juridiske områder, som det interne tvistløsningssystem har kompetence til at træffe afgørelser inden for. De juridiske områder, som ligger uden for kompetenceområdet, vil blive behandlet ved de almindelige civile domstole. Det er derfor en central problemstilling at undersøge, hvordan sportens interne tvistløsningssystem skal kunne fastsætte sine egne regler, uden dette strider imod EU-rettens regler. Denne problemstilling vil være central i den videre analyse.

4.0 Sportsorganisationers autonomi og EU-rettens grænser

Der er i overstående afsnit blevet undersøgt omfanget af sportsorganisationers autonomi, og hvordan denne selvbestemmelse er sikret igennem forskellig lovgivning. Sportsretten giver dog ikke sportsorganisationerne ret til absolut selvbestemmelse, da reglerne inden for dette område i stigende grad skal overholde gældende EU-regler. Særligt har områderne som arbejdsmarkedets fri bevægelighed, konkurrenceretten og misbrug af dominerende stilling stor indvirkning på begrænsningen af den før omtalte autonomi. Dette afsnit har dermed til formål at analysere grænsen mellem sportsrettens autonomi, og hvornår EU-retten har kompetence til at tilsidesætte sportsrettens regler og afgørelser.

4.1 EU's indflydelse på sporten historisk set

Den største udfordrer til sportens autonomi er utvivlsomt EU-retten. Oprindeligt blev sportsretten opfattet som en selvstændig og uafhængig enhed, som kun skulle stå til ansvar overfor dens egne regler og love. Dette blev dog ændret efter en skelsættende afgørelse i Bosman-dommen, da denne afgørelse var med til at starte EU's sportsretlige indgriben i sportens autonomi. Historisk set så man de første sportsrelaterede afgørelser i starten af 1970'erne, dog gav disse afgørelser ikke meget resonans inden for sportsretten. Det var derfor først efter afgørelsen i Bosman-dommen, hvor EU-rettens doktriner har haft indflydelse på sportens retsområde.⁹⁰

Den EU retlige udvikling, på det sportslige område, bliver som udgangspunkt betegnet som *soft law*. Inden for det EU-sportsretlige område, henviser dette begreb, til de ikke bindende erklæringer, som er blevet udarbejdet af EU's forskellige institutioner. Årsagen til, at EU-rettens reguleringer ikke blev direkte bindende erklæringer, skyldes som udgangspunkt en svær balancegang. Sporten havde udviklet sig til, blandt andet at være en vigtig økonomisk, uddannelsesmæssig og kulturel faktor i Europa, hvorfor sporten derfor skulle overholde de regler, som EU-retten havde opstillet, vedrørende fællesskabsretten. Samtidig var det en nødvendighed for, at sportsretten kunne opretholde deres autonomi, at EU måtte anerkende sportsrettens ret til selvbestemmelse. Disse to forskellige hensyn er afgørende for, hvordan EU's sportsretlige principper er blevet udviklet.⁹¹

⁹⁰ (Evald, et al., 2021, s. 309)

⁹¹ (Ibid., s. 312)

EU's indflydelse på sportsretten har efterfølgende udviklet sig markant, trods EU's traktater, forinden Lissabon traktaten fra 2008, ikke har nævnt ordet sport. EU har derfor intensivt forsøgt at udvikle en *europæisk sportsdimension*, som skulle sammenfattes i en hvidbog udarbejdet af Kommissionen. Denne hvidbog har til formål fremme sportens synlighed inden for blandt andet sportssektorens særlige forhold inden for EU's politiske område. Der blev således opstillet nogle forskellige indsatsområder, som Kommissionen havde til opgave at skulle indføre, inden for de rammer, som var gældende i den daværende traktat. På daværende tidspunkt, var der ikke indført en sportsartikel i den gældende traktat, og det var først i 2009, at EU direkte kunne lave en reference til sport i en traktattekst. Denne reference kunne findes i artikel 165 TEUF, omhandlende EU's målsætninger inden for uddannelsesområdet.⁹²

4.2 EU's Rolle i Sporten: Fortolkning og anvendelse af Artikel 165 TEUF

Lissabontraktaten fra 2009 blev skelsættende for den sportsret man kender i dag. Traktaten indeholdt for første gang en artikel specifikt omhandlende sport, hvorfor EU for første anerkendte sport som et EU-retsligt interesse område. Før Lissabontraktaten var sportsretten som udgangspunkt kun omtalt indirekte gennem EU's principper, om blandt anden fri bevægelighed og fri konkurrence. Da sport ikke tidligere var specifikt omtalt, udløste dette derfor ofte juridiske problematikker vedrørende sportens særlige karakter. Artikel 165 TEUF har derfor bidraget til, at der er blevet skabt et retligt grundlag til, at EU nu har kompetence til at gøre indgriben på sportens område.⁹³

Selv om denne bestemmelse giver EU en sådan kompetence, er det vigtigt at pointere, at formålet med denne sportsartikel ikke var tiltænkt som en fritagelsesartikel. EU's forhold til sporten, blev nemlig placeret i en bestemmelse omhandlende uddannelsesområdet, hvorfor bestemmelsen som udgangspunkt havde til formål at anerkende sportens vigtige rolle i Europa, når det kommer til det sociale- og uddannelsesmæssige område.⁹⁴

Artiklen har i sin helhed til formål at fremme sporten i Europa, og sætte fokus på sportens særlige forhold. Bestemmelsen skal bidrage til at fremme retfærdighed og åbenhed inden for de europæiske sportsorganisationer, som har til ansvar at organisere sportskonkurrencer. Dertil skal bestemmelsen

⁹² (Evald , et al., 2021, s. 315-316)

⁹³ (Bilag 4 - TEUF art. 165)

⁹⁴ (Evald , et al., 2021, s. 316)

yderligere have fokus på at beskytte de yngste sportsudøvere, så deres fysiske og moralske integritet opretholdes.⁹⁵

I en sag om anvendelsen af de frie bevægeligheder og konkurrenceretten, *sag C-680/21, Royal Antwerp Football Club, dom af 2023-12-21*, har Domstolen netop fremhævet, hvilken betydning indførelsen af TEUF artikel 165, stk.1 kan have, når det omhandler sportens særlige forhold. I denne sag udtalte Domstolen, at TEUF artikel 165 ikke udgør nogen særregel, som hjemler, at sportsområdet er undtaget fra EU's primære bestemmelser om de frie bevægeligheder og konkurrenceretten. Det blev dog i sagen bemærket, at der skal tages hensyn til sportens særlige betydningen, både inden for det samfundsmæssige- og uddannelsesmæssige område. Konkret omhandlede sagen, at UEFA og nationale forbund krævede, at klubber havde et minimums antal lokalt uddannede spillere på deres holdlister, for at klubberne kunne deltage i diverse turneringer. Denne regel blev af Domstolen vurderet til at være i strid med TEUF art. 101 om EU's konkurrenceregler, da reglen begrænsede potentiel konkurrence mellem fodboldklubberne.⁹⁶ Afgørelsen viser derfor, at trods hensynet til sportens særlige forhold, skal sportens regler stadig overholde EU's primære bestemmelser, herunder blandt andet EU's konkurrenceregler.

Et andet eksempel, som illustrerer denne problemstilling, ses i *sag C-333/21, European Superleague Company, dom af 2023-12-21*. Her tog Domstolen igen stilling til problemstillingen mellem sportens ret til at fremme åbenhed og retfærdighed, som anerkendes i TEUF art. 165, stk. 2 og EU's primære regler om konkurrencereglerne. Sagen omhandlede nogle bestemmelser i FIFA og UEFA's vedtægter, som nægtede klubber og spillere at deltage i en, hvilken som helst, turnering organiseret af FIFA eller af FIFA's konføderation, hvis klubben eller spilleren takkede ja til at deltage i en ny turnering, organiseret af private aktører kaldet "*European Superleague*".

Domstolen anerkendte i sagen, at både FIFA og UEF havde en særlig rolle til at organisere sporten, men vurderede samtidig, at deres vedtægter var i strid med EU's konkurrenceregler. Sagen illustrerer derfor grænsen for sportsorganisationers autonomi i forhold til den primære EU-ret. TEUF artikel 165, har netop ikke betydet, at sporten er undtaget fra EU's generelle regler om konkurrence og fri

⁹⁵ (Evald , et al., 2021, s. 316)

⁹⁶ (Skovgaard-Petersen, 2024, s. 3)

bevægelighed. Dommen fastslår, at FIFA og UEFA udnytter deres dominerende stilling, trods sportens særlige hensyn jf. TEUF artikel 101 og 102.⁹⁷

Begge ovenstående eksempler illustrerer, hvordan sportens særlige betydning og TEUF artikel 165, skal fortolkes. Indførslen af sportsartiklen, må ikke fortolkes i en bred forstand, da der ikke er tale om en horisontal bestemmelse, da denne ikke har nogen tværgående virkning på den primære EU-ret. Bestemmelsen, skal derfor blot anses som en specifik artikel, der regulerer sportens særlige forhold inden for det sociale- og uddannelsesmæssige område. Den kan dog påvirke andre bestemmelser, men udelukkende i tilfælde, hvor det er relevant for sportens særlige forhold.⁹⁸

Som ovenstående beskrevet anerkender EU-retten, i gennem TEUF artikel 165, sporten særlige karakter. Domstolene undtager dog ikke sporten fra at skulle overholde EU's primære regler trods sportens særlige forhold. En af de primære bestemmelser, som oftest bliver brugt i denne sammenhæng, er TEUF artikel 45 om arbejdskraftens fri bevægelighed. Denne bestemmelse gælder også i tilfælde, hvor der er tale om professionelle sportsudøvere. Det har derfor en særlig relevans at undersøge, hvordan sportsretten kan begrænse professionelle sportsudøveres muligheder for at arbejde og bevæge sig frit mellem medlemslandene i EU.

4.2.1 TEUF artikel 45: Arbejdskraftens fri bevægelighed i europæisk sport

En af de problemstillinger, som oftest opstår når det kommer til EU-retten og sportens særlige forhold er, hvorvidt sportsorganisationer selv har mulighed for at fastsætte deres egne regler, der som udgangspunkt strider imod EU-rettens primære regler, men at disse regler alligevel kan forsvares ud fra hensynet om sportens autonomi. Et område, hvor der ofte sker begrænsninger i sportsorganisationernes autonomi, er inden for TEUF art. 45. Denne bestemmelse sikrer arbejdskraftens fri bevægelighed og forbyder derfor sportsorganisationer i at opstille regler og restriktioner, som kan hindre en professionel sportsudøver, i frit at skifte klub på tværs af EU's medlemslande.⁹⁹

Sportsorganisationerne har dog alligevel indført regler, som trods ovenstående bestemmelse, i realiteten begrænser professionelle sportsudøveres rettigheder inden for arbejdskraftens fri bevægelighed.

⁹⁷ (Skovgaard-Petersen, 2024, s. 3)

⁹⁸ (Evald, et al., 2021, s. 316-317)

⁹⁹ (Bilag 5 - TEUF art. 45)

Det er derfor relevant at analysere, i hvilket omfang, de regler som FIFA og UEFA har indført, er legitime begrænsninger i forhold til sportens særlige forhold. Dette er særligt relevant i forbindelse med sportens generelle autonomi, i relation til EU-retten.

Det klassiske eksempel på dette, er Bosman-sagen, som anses for at være den mest skelsættende afgørelse inden for sportsretten. Der findes dog også eksempler på afgørelser før denne, som i høj grad også har været med til at præge, hvad der forstås som sportens særlige hensyn. Det er derfor relevant at undersøge, igennem tidligere retspraksis, hvilke muligheder sportsretten har for at indskrænke arbejdskraftens frie bevægelighed.

4.2.1.1 Sag nr. 34/74 Walrave og Koch med UCI m.fl.

Det første eksempel, hvor Domstolen tager stilling til denne problemstilling, om arbejdsmarkedets fri bevægelighed, i en sportsretslig kontekst, er i sagen om to hollandske cykelpacere, Walrave og Koch. I sagen var der tale om en særlig form for banecykelløb, hvor det internationale cykelforbund (UCI), havde vedtaget nogle restriktioner i forhold til, hvilken nationalitet, de pacere som landsholdene gjorde brug af, skulle have. UCI forlangte, at pacerne skulle have samme nationalitet som det landshold, de repræsenterede, for at kunne deltage i verdensmesterskaberne. Før i tiden, havde der været frit valg i forhold til, hvilket landshold, pacerne valgte at arbejde for. Da Walrave og Koch tidligere, havde arbejdet for et andet landshold, end deres egen nationalitet, mistede de derfor muligheden for at arbejde, og anlagde sag an mod UCI, med påstand om nationalitetsdiskrimination. Dette var første gang, at Domstolen skulle udtale sig i forbindelse med en sag omhandlende forholdet mellem EU-retten og sport. Her udtalte Domstolen følgende i præmis 4:

”Sportsudøvelse hører i betragtning af fællesskabets målsætning alene under fællesskabsretten, for så vidt den er en økonomisk virksomhed i den i traktatens art. 2 forudsatte betydning.”¹⁰⁰

Med denne udtalelse prøver Domstolen for første gang at fastlægge en grænse for, hvornår sportens regler er omfattet af EU-retten. Præmissen illustrerer, at sport som udgangspunkt kun hører under EU-rettens regler i de situationer, hvor sporten kan sidestilles med en økonomisk virksomhed. Det må derfor udledes, at alt professionel sport, som indebærer en økonomisk aktivitet er omfattet af EU-

¹⁰⁰ (B.N.O. Walrave and L.J.N. Koch v Association Union cycliste internationale, Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie et Federación Española Ciclismo., 1974), s. 12

retten. De regler, som sportsorganisationer udsteder, kan derfor ikke fritages fra at overholde EU-rettens grundlæggende regler og principper, herunder også TEUF art. 45 om arbejdskraftens fri bevægelighed. Denne præmis er efterfølgende blevet en af de mest citerede præmisser i efterfølgende sportsrelaterede afgørelser.¹⁰¹

I samme afgørelse kom Domstolen yderligere frem til, at trods sportsretten ikke fritages fra at overholde EU-rettens regler og principper, vil der i nogle tilfælde, inden for sportens verden, være enkelte undtagelser. Dette udtaler Domstolen i afgørelsens præmis 8, hvis ordlyd er følgende:

*”Forbuddet angår imidlertid ikke sammensætningen af sportshold - navnlig nationale sportshold - da sammensætningen af sådanne hold alene angår sporten og således ikke økonomisk virksomhed.”*¹⁰²

Denne præmis indeholder en særlig begrænsning inden for sportens verden. Det forbud, som bliver beskrevet i præmis 4, gælder ikke i de tilfælde, hvor der er tale om landshold, da sådanne hold udelukkende hører sig til sporten og derfor ikke har nogen økonomisk aktivitet. Reglen om, at udelukke en bestemt nationalitet, skal have lov til at spille på et hold, som i realiteten begrænser arbejdsmarkedets fri bevægelighed, er derfor ikke en tilsidesættelse af TEUF art. 45, jf. Præmis 8.

Efterfølgende har dommen haft en stor betydning for, hvordan EU-rettens regler også kan påvirke de love og regler, som er udstedt fra sportens verden.¹⁰³ Sportsorganisationer kan udelukkende fravige fra EU-rettens regler, hvis regler ikke har nogle økonomiske konsekvenser. Sportens autonomi anerkendes derfor stadig, dog kun inden for enkelte grænser.

Denne anerkendelse blev efterfølgende videreudviklet i en senere sag kaldet Doña-sagen. Her præciserede Domstolen endnu engang spørgsmålet om, hvorvidt sportsrettens love og regler kan være i strid med EU-retten.

¹⁰¹ (Evald , et al., 2021, s. 318)

¹⁰² (B.N.O. Walrave and L.J.N. Koch v Association Union cycliste internationale, Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie et Federación Española Ciclismo., 1974), s. 13

¹⁰³ (Evald , et al., 2021, s. 319)

4.2.1.2 Sag nr. 13/76 Gaetano Doña mod Mario Mantero

Denne dom omhandlede regler fra det italienske fodboldforbund, som bestemte, at en spillertilladelse udelukkende kunne blive givet til spillere, hvis nationalitet var italiensk og yderligere var bosiddende i Italien. I denne sag skærpede Domstolen den undtagelse, som de tidligere var kommet med i Walrave og Koch-sagen. Domstolen udtalte i den forbindelse følgende i præmis 19:

”Svarene på de stillede spørgsmål bør således være, at en national regulering eller praksis, der udelukkende forbeholder den pågældende medlemsstats statsborgere retten til at deltage i fodboldkampe som hel- eller halvprofessionelle spillere, selv om den er fastlagt af en sportssammenslutning, er uforenelig med traktatens art. 7 og, alt efter omstændighederne, med art. 48-51 eller 59-66, medmindre det drejer sig om en regulering eller praksis, der udelukker fremmede spillere fra deltagelse i visse kampe af ikke-økonomiske grunde som følge af disse kampes særlige karakter og rammer, hvorfor de udelukkende vedrører sporten som sådan.”¹⁰⁴

Med denne præmis fastholder Domstolen deres tidligere beslutning om, at sportsrettens regler ikke må begrænse hel- eller halvprofessionelle spillere i at deltage i fodboldkampe på baggrund af deres nationalitet. Domstolen anerkender dog, endnu engang en undtagelse, som giver adgang til at sportsorganisationer kan begrænse denne mulighed, hvis hensynet ikke skyldes en økonomisk gevinst. Dette hensyn kan eksempelvis være, i de tilfælde, hvor der er tale om landskampe eller, hvor andre sportslige formål kan retfærdiggøre hensynet. Dette skyldes, at disse hensyn udelukkende har til formål at regulere sporten og ikke har noget økonomisk hensyn. Domstolen anerkender derfor endnu engang de hensyn, som blev oplistet i Walrave og Koch-sagen, dog med en yderligere præcisering.

Efterfølgende indledte UEFA og Kommissionen forhandlinger på baggrund af Doña-dommen. Dette resulterede i, at UEFA forpligtede sig til at afskaffe de begrænsninger, som de tidligere havde reguleret for i forbindelse med antal udenlandske spillere. Fremover forpligtede UEFA sig til, at klubberne måtte gøre brug af en 3+2-regel, hvilket betød, at klubberne måtte bruge i alt 5 udlændinge i løbet af en fodboldkamp.¹⁰⁵ Dette illustrerer, at trods Domstolen endnu en gang fastslår, at sportsrettens reguleringer er i strid med EU-retten, kan sportsorganisationerne alligevel finde en løsning på, hvordan de stadig kan begrænse antallet af udlændinge på et fodboldhold. Sportsorganisationer har derfor

¹⁰⁴ (Gaetano Donà v Mario Mantero, 1976, s. 7)

¹⁰⁵ (Evald, et al., 2021, s. 320)

stadig en mulighed for at opretholde deres love og regler, trods disse i realiteten strider imod den primære EU-ret. Sportens særlige forhold og dennes autonomi opretholdes derfor stadig, trods sportens regler strider imod EU-retten.

Den praksis, som sportsretten udviser i Doña-sagen, gjorde Domstolen for alvor op med i den efterfølgende Bosman-sag fra 1995. I denne sag skulle Domstolen endnu engang vurdere, hvorvidt de nationalitetsbegrænsende regler, som forhindrede udenlandske fodboldspillere at arbejde i forskellige medlemslande. Bosman-sagen blev den mest skelsættende afgørelse på det EU-sportsretlige område og Domstolen cementerede derfor, hvordan sportsorganisationer endegyldigt er underlagt EU-rettens principper om arbejdsmarkedets fri bevægelighed, efter Domstolens tidligere afgørelser omkring dette.

4.2.1.3 Sag nr. 415/93 Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL m.fl. v. Jean-Marc Bosman m.fl.

Denne sag omhandlede den Belgiske fodboldspiller Jean-Marc Bosman, som spillede for den belgiske fodboldklub RC Liège. Bosmans kontrakt udløb i juni 1990, hvorefter han afviste en kontraktforlængelse, da hans løn blev reduceret med 75%. Dette resulterede i, at Bosman efterfølgende blev placeret på tvungen transferliste, dog viste ingen interesse for at ansætte ham. Bosman kontaktede derfor selv en fransk fodboldklub, US Dunkerque, som accepterede hans tilbud. De to klubber aftalte, at Bosman skulle spille den første sæson for US Dunkerque og tilfælde af, at US Dunkerque ville gøre handlen permanent efter den første sæson, skulle de betale et overgangs beløb til RC Liège. Afgørende for begge aftaler var dog, at det belgiske fodboldforbund skulle frigive Bosmans spillercertifikat til det franske fodboldforbund senest den 2. august 1990. RC Liège betvivlede dog US Dunkerques betalingsevne og valgte derfor ikke at give besked til det belgiske fodboldforbund om frigivelse af spillercertifikatet og begge kontrakter faldt derfor til jorden. Bosman blev efterfølgende udelukket af RC Liège, så han ikke kunne spille fodbold i den kommende sæson.¹⁰⁶

Efterfølgende anlagde Bosman en erstatningssag mod RC Liège og det belgiske fodboldforbund, der gik videre til Cour d'Appel Liège. Denne domstol stadfæstede, at udelukkelsen af Bosman var retsstridig og klubben yderligere skulle betale en erstatning til Bosman, for den skade som udelukkelsen

¹⁰⁶ (Evald , et al., 2021, s. 321 ff)

havde betydet. Der blev af appelretten, efterfølgende stillet to præjudicielle spørgsmål til Domstolen.¹⁰⁷

Det første præjudicielle spørgsmål omhandlede, hvorvidt transferreglerne i fodbolden udgjorde et brud på EU-rettens regler om arbejdsmarkedets fri bevægelighed, hvilket var forbudt, jf. TEUF art. 48 (Nu art. 45). Til dette spørgsmål udtalte Domstolen, at EU-rettens regler, om arbejdskraftens fri bevægelighed skulle fortolkes udvidende, da reglerne skulle forstås som værende et restriktionsforbud, jf. dommens præmis 100. I denne præmis behandler Domstolen spørgsmålet om, at transferreglerne måtte bestemme, at en professionelfodboldspiller udelukkende måtte skifte til en anden klub i tilfælde, hvis den tidligere klub blev betalt et overgangsbeløb for spilleren. Hvis dette var tilfældet, vil dette udgøre en hindring for arbejdskraftens fri bevægelighed. På baggrund af denne udtalelse opstillede Domstolen præmisserne fra 104-114, som efterfølgende grundlagde principper for, hvordan sportens særlige forhold skal fortolkes. Præmisserne begrundet og legitimerer, hvordan sportens særlige forhold kan fravige EU-rettens primære bestemmelser, herunder sager om arbejdskraftens fri bevægelighed.¹⁰⁸ Domstolen udtalte blandt andet i præmis 104 følgende:

*”Transferreglerne udgør derfor hindringer for arbejdskraftens frie bevægelighed, som i princippet er forbudt ved traktatens artikel 48. Det ville kun forholde sig anderledes, såfremt reglerne forfulgte et legitimt mål, som var foreneligt med traktaten, og som var begrundet i tvingende almene hensyn. Men hertil kræves det desuden, at de nævnte regler skal være egnede til at sikre gennemførelsen af det pågældende mål og ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt for at nå det...”*¹⁰⁹

I denne præmis fastslår Domstolen, at de daværende transferregler, vedrørende krav om en overgangssum efter en kontrakt er udløbet, udgør en hindring for arbejdskraftens fri bevægelighed. En sådan regel, som begrænser denne frihed, kan kun opretholdes, hvis reglen kan retfærdiggøres ud fra et legitimt formål, og reglen har en proportional begrundelse.

¹⁰⁷ (Evald, et al., 2021, s. 322)

¹⁰⁸ (Ibid., s. 323)

¹⁰⁹ (Union royale belge des sociétés de football association ASBL mod Jean-Marc Bosman, Royal club liégeois SA mod Jean-Marc Bosman m. fl. og Union des associations européennes de football (UEFA) mod Jean-Marc Bosman., 1995), s. 32.

Hertil udtalte Domstolen sig efterfølgende, blandt andet i principperne 105-106, om de daværende transferregler kan retfærdiggøres ud fra det legitime formål, som blev formuleret i ovenstående præmis. Præmissernes ordlyd var følgende:

Præmis 105:

”... transferreglerne er begrundet i ønsket om at opretholde en økonomisk og sportslig ligevægt mellem klubberne og ønsket om at fremme talentsøgningen og unge spilleres videreuddannelse.”¹¹⁰

Præmis 106:

”Når henses til den vigtige rolle, som sport og især fodbold har i Fællesskabet, må det erkendes, at målene om at sikre ligevægten mellem klubberne ved at opretholde en vis konkurrence og usikkerhed om resultaterne samt om at fremme unge spilleres ansættelse og videreuddannelse er legitime mål.”¹¹¹

Disse to præmisser, vedrører de tidligere omtalte legitime hensyn, som sportsorganisationerne kan bruge som middel til at retfærdiggøre de regler, som vil kunne begrænse arbejdsmarkedets fri bevægelighed. UEFA mente blandt andet, at hensyn vedrørende opretholdelse af en økonomisk og sportslig ligevægt og fremme talentudviklingen ude i sportsklubberne, var nødvendig og derfor legitime rede reglerne, som begrænsede arbejdsmarkedets fri bevægelighed. Disse hensyn anerkender Domstolen som legitime, ud fra den betragtning om, at sporten og især fodbolden udgør en vigtig rolle i det europæiske fællesskab. Spørgsmålet er efterfølgende, hvorvidt disse anerkendte legitime hensyn, er proportionelle, set i lyset af de konkrete transferregler. Her udtalte Domstolen sig i præmis 107:

”Bosman har vedrørende det første af disse mål med føje anført, at anvendelsen af transferreglerne ikke er et egnet middel til at sikre en økonomisk og sportslig ligevægt inden for fodboldverdenen. Disse regler hindrer ikke de rigeste klubber i at sikre sig de bedste spilleres tjenesteydelser og ændrer heller ikke det forhold, at økonomiske midler er afgørende inden for den sportslige konkurrence, og at ligevægten mellem klubberne herved påvirkes betydeligt.”¹¹²

¹¹⁰ (Union royale belge des sociétés de football association ASBL mod Jean-Marc Bosman, Royal club liégeois SA mod Jean-Marc Bosman m. fl. og Union des associations européennes de football (UEFA) mod Jean-Marc Bosman., 1995), s. 32

¹¹¹ (Ibid., s. 32)

¹¹² (Ibid., s. 32)

Med denne udtalelse siger Domstolen, at de daværende transferregler lever op til det legitime hensyn, men da reglerne ikke forhindrer de rige klubber i at købe de bedste fodboldspillere, har reglerne ikke den krævende proportionelle begrundelse. Derfor er det et krav til sportsorganisationerne, at trods deres regler opfylder de relevante legitime formål, er det stadig en nødvendighed, at de kan bevise, at reglerne er nødvendige og proportionelle. Det bliver dog anført i præmisserne, at transferregler er en nødvendighed for, at der kan opretholdes en organisering af fodboldsporten på verdensplan. Det første præjudicielle spørgsmål blev derfor besvaret af Domstolen i præmis 114 med følgende begrundelse:

”Det første spørgsmål må derfor besvares med, at traktatens artikel 48 er til hinder for anvendelse af regler, som er fastsat af sportsforbund, og hvorefter en professionel fodboldspiller, der er statsborger i en medlemsstat, ved udløbet af den kontrakt, han har indgået med en klub, kun kan ansættes af en klub i en anden medlemsstat, såfremt sidstnævnte klub betaler den tidligere klub en transfersum eller en trænings- eller udviklingsgodtgørelse.”¹¹³

Denne afsluttende præmis, vedrørende det første præjudicielle spørgsmål, fastslår, at sportsorganisationer ikke kan opretholde regler, som kan begrænse fodboldspilleres ret til frit at vælge ny fodboldklub, efter deres kontrakt er udløbet. Sportsorganisationer kan heller ikke henvise til økonomiske eller udviklingsmæssige legitime hensyn, da disse ikke er egnede til at være proportionelle. Det bliver derfor endnu engang understreget, at sportsorganisationer er underlagt EU-rettens primære grundlæggende regler, hvilket begrænser sportens autonomi, da denne ikke automatisk retfærdiggør disse begrænsninger. Kun i særlige tilfælde, vil sportens autonomi, kunne retfærdiggøre sådanne tilfælde, hvis reglerne både kan begrundes ud fra legitime og proportionelle hensyn.

Der blev yderligere stillet et andet præjudicielt spørgsmål omhandlende fortolkning af reglerne om udlændingeklausuler. Her udtalte Domstolen, at sådanne udlændingeklausuler hindrer sportsorganisationers ret til at lave regler, som begrænser professionelle fodboldspilleres adgang til at deltage i fodboldkampe i medlemsstaterne. Helt præcist udgjorde disse begrænsninger, at fodboldklubberne kun måtte benytte, et begrænset antal statsborgere fra andre medlemslande i EU.

¹¹³ (Union royale belge des sociétés de football association ASBL mod Jean-Marc Bosman, Royal club liégeois SA mod Jean-Marc Bosman m. fl. og Union des associations européennes de football (UEFA) mod Jean-Marc Bosman., 1995), s. 34

Domstolen har tidligere taget stilling til spørgsmålet om udlændingeklausuler i den førnævnte *Doñadom*. I denne sag konstaterede Domstolen, at udlændingeklausuler var ulovlige i forbindelse med deltagelse i fodboldkampe, dog med den undtagelse, hvor der er tale om landskampe. Domstolen fastholdt denne udtagelse vedrørende landskampe, da de i afgørelsen udtaler, at udlændingeklausuler udelukkende er ulovlige, hvor der er tale om fodboldkampe mellem klubberne og ikke mellem hold, som repræsenterer et land. Dette skyldes, at Domstolen har vurderet, at professionelle fodboldspilleres hovedbeskæftigelse er på klubniveau, jf. præmis 116-120. Udlændingeklausuler er derfor ikke forenelige med TEUF art. 45, da de begrænser spillernes ret til fri adgang til beskæftigelse inden for EU's medlemsstater.¹¹⁴

Som en direkte konsekvens af Domstolens afgørelse i *Bosman-dommen*, blev det daværende transfersystem underkendt. En fodboldklub kunne efterfølgende ikke kræve et transferbeløb for en fodboldspiller efter udløbet af en kontrakt. Derudover blev de daværende regler om udlændingeklausuler underkendt, og de europæiske klubber havde efterfølgende mulighed for at ansætte enhver spiller, trods deres nationalitet.¹¹⁵

Bosman-dommen afgjorde derfor, at sportsorganisationer endegyldigt ikke længere kan anses, for at være hævet over EU-retten. I tilfælde, hvor sportsrettens regler og EU-retten modstrider hinanden, vil EU-retten altid have forrang. Dette gælder ikke kun inden for fodbolden, men inden for al professionel sport, som indeholder en økonomisk virksomhed. Sportens autonomi kan derfor ikke bruges som et beskyttende værn imod EU-retten og grundlæggende friheder. Det kræver, at sportsretten kan forelægge et legitimt formål og leve op til proportionalitetskravene i tilfælde, hvor sportsrettens regler undtagelsesvis vil kunne opretholdes.

Efter Domstolen havde truffet den skelsættende afgørelse i *Bosman-sagen*, traf Domstolen efterfølgende afgørelse i to sager, som endnu engang var med til at udbygge EU-retten position i forhold til spørgsmålet om sportens særlige forhold. Disse afgørelser omhandlede en finsk basketballspiller Jyri Lehtonen og en belgisk judokæmper Christelle Delière.¹¹⁶ Med afgørelsen i *Bosman-dommen* fastslog Domstolen en undtagelse, som gjorde det muligt for sportsorganisationer, at fastlægge regler i strid med EU-retten, så længe reglerne levede op til et legitimt formål og overholder

¹¹⁴ (Evald, et al., 2021, s. 324-325)

¹¹⁵ (Gade, 2021, s. 105)

¹¹⁶ (Evald, et al., 2021, s. 325)

proportionalitetskravene. Begge efterfølgende domme illustrerer balancegangen vedrørende sportsorganisationers indgribende regler, alligevel kan anerkendes af EU-retten, så længe reglerne overholder undtagelseskravene.

4.2.1.4 Sag nr. 176/96 Lehtonen og Castor Canada Dry Namur-Braine ASBL v. Fédération Royale Belge des Sociétés de Basket-Ball ASBL

Den første af de ovenstående omtalte domme vedrørte den finske basketballspiller, Jyri Lehtonen. Sagen omhandlede det belgiske basketballforbunds transferregler, og hvordan disse var i strid med reglen om arbejdskraftens fri bevægelighed. Europæisk basketball hører under det internationale forbund FIBA og følger derfor den europæiskesportsmodels hierarkiske system. Det er derfor et krav, at alle de underliggende nationale forbund, skal overholde de transferregler, som er udstedt af FIBA. FIBA, havde i denne periode tre forskellige perioder, hvor i klubberne måtte handle spillere. I sæsonen 1995/96, måtte der kun ske klubsifte internt mellem de belgiske klubber inden sæsonstart, hvilket var i perioden fra 15. april til 15. maj 1995. Dog havde klubberne mulighed for at hente spillere fra andre klubber i Europa frem til 28. februar 1996, og spillere uden for Europa helt frem til 31. marts 1996.¹¹⁷

Den 3. april 1996 hentede den belgiske klub, Castor Braine, spilleren Jyri Lehtonen, der kort efter spillede sin første kamp for klubben. Eftersom klubben vandt denne kamp, valgte modstanderholdet at indgive en klage til det belgiske basketballforbund, med begrundelse i de belgiske transferregler. Det tabende hold, fik medhold i deres klage, og Castor Braine blev taberdømt, da Lehtonen var anvendt uberettiget. Efterfølgende blev afgørelsen anlagt ved byretten i Bruxelles, hvor der blev stillet spørgsmål til EU-Domstolen, om de belgiske transferregler var forenelige med EU-rettens regler.¹¹⁸

I afgørelsen fastslog domstolen i præmis 49, at transferregler var en hindring af den fri bevægelighed, da de var med til at begrænse, hvornår klubberne måtte ansætte spillere fra andre europæiske lande. Dog anerkendte Domstolen, at transferregler er med til at sikre lige vilkår inden for sporten, og hjalp med en gnidningsfri afvikling, hvorfor regler opfylder et legitimt formål, jf. præmis 49. Samtidig med, at Domstolen anerkendte, at transferreglerne opfylder de legitime formål, tog Domstolen ligeledes en proportionalitetsprøvelse. Her vurderede Domstolen, at de forskellige tidsfrister, der blev

¹¹⁷ (Evald, et al., 2021, s. 325)

¹¹⁸ Ibid., s. 326

opereret med, forstyrrede netop denne gnidningsfrie afvikling. Domstolen fastslog derfor i præmis 60, at legitimere de begrænsninger som transferreglerne medfører, så længe reglerne sker på et objektivt grundlag. Domstolen vurderede, at de belgiske transferregler primært var til fordel for de rigeste klubber, og derfor ikke levede op til proportionalitetskravet.¹¹⁹

Afgørelsen illustrerer derfor, hvordan sportsorganisationer kan fastsætte transferregler, der strider imod EU-rettens regler om arbejdsmarkedets fri bevægelighed, så længe reglerne opfylder de legitime formål og proportionalitetsprøvelsen. Sportens særlige forhold anerkendes derfor, og sportens autonomi må siges at opretholdes, da afgørelsen viser en vis margen for, hvornår sportens særlige forhold kan begrunde begrænsninger.

4.2.1.5 Sag nr. 51/96 Christelle Delière v. Ligue Francophone de Judo et Disciplines Associées ASBL

Den næste af de ovenstående omtalte domme, er Delière-sagen, som Domstolen traf afgørelse i næsten samtidig med Lehtonen-sagen. Denne sag har stor betydning for, hvordan internationale og nationale specialforbund kan udvælge sportsudøvere til at deltage i internationale turneringer. Denne problemstilling er tidligere blevet behandlet i sagen om Walrave og Koch, hvor Domstolen slog fast, at undtagelsesbestemmelser, om udtagelse af én bestemt nationalitet til et landshold, udelukkende hører sig til sporten og derfor ikke har nogen økonomisk aktivitet, hvorfor en sådan bestemmelse er lovlig og ikke er i strid med EU-rettens regler.

Denne sag omhandlede en kvindelig judokæmper, Christelle Delière, som ikke blev udtaget, af det belgiske judoforbund, til at deltage i internationale turneringer, trods gode internationale resultater. Christelle Delière påstod, at hun udøvede en økonomisk aktivitet ved at deltage i de internationale turneringer, hvorfor en hindring af dette var i strid med EU-rettens regler om arbejdsmarkedets fri bevægelighed. Domstolen gav hende medhold i denne påstand, da Domstolen i præmis 56 og 57 udtalte, at selv om Christelle Delière ikke var fultidsprofessionel, vil deltagelse i internationale turneringer kunne give reklameydelse, hvilket anses som en økonomisk aktivitet. Christelle Delière var derfor omfattet af EU-rettens regler om arbejdskraftens fri bevægelighed. Alligevel udtaler Domstolen i præmis 66 følgende:

¹¹⁹ (Evald , et al., 2021, s. 326)

”Selv om et udvælgelsessystem kan vise sig at være mere fordelagtigt for en kategori af sportsudøvere end for en anden, giver dette ikke i sig selv grundlag for at konkludere, at et sådant system udgør en hindring for den frie udveksling af tjenesteydelser.”¹²⁰

Domstolen fastslår dermed, at det ikke er enhver form for forskelsbehandling, som udgør en hindring af EU-rettens regler om arbejdsmarkedets fri bevægelighed. Et udvælgelsessystem kan dog godt være årsag til en indirekte ulighed, men dette betyder nødvendigvis ikke, at dette strider imod EU-retten. Det afgørende er, om et udvælgelsessystem kan begrundes ud fra et legitimt formål, og værende proportionalt. Et nationalt forbund, har derfor tilladelse til selv at udtage, hvilke sportsudøvere, som må deltage i internationale sportsturneringer uden, at dette i sig selv er en hindring af arbejdsmarkedets fri bevægelighed.

Afgørelsen støtter derfor endnu engang Domstolens tidligere praksis om, at sportsorganisationer selv har mulighed for at fastsætte regler, som begrænser EU-rettens regler, men hvor dette ikke er i strid med arbejdsmarkedets fri bevægelighed. Så længe reglerne er nødvendige for, at sporten kan afvikles på fair måde og reglerne ikke er diskriminerende, kan et sådant udvælgelsessystem accepteres af EU-retten. Det er derfor ikke alle nationale indirekte regler, der begrænser EU-rettens frihedsregler, som er forbudte.

Endnu et eksempel på at illustrere, hvilke hensyn Domstolen vurderer at være legitime og proportionale ses i Bernard-sagen. Her behandler Domstolen spørgsmålet om en klub kan kræve uddannelseskompensation, efter en spillers kontrakt er udløbet. Bernard-sagen tager derfor stilling, hvornår et økonomisk krav fra en sportsorganisation, kan begrænse sportsudøvers ret til at få nyt job i en anden europæisk medlemsstat, og derfor være i strid med arbejdsmarkedets fri bevægelighed. I afgørelsen anvendte Domstolen de samme præmisser, som blev slået fast i Bosman-dommen.

4.2.1.6 Sag nr. 325/08 Olympique Lyonnais vs. Bernard og Newcastle United

Sagen omhandler en fransk fodboldspiller Olivier Bernard, som var ungdomsspiller i den franske klub Olympique Lyonnais. Bernard var blevet ansat på en ”espoir-kontrakt”, hvilket betød, at han var ansat i 3 år som ungdomsspiller. Det fremgik samtidig af kontrakten, at efter dennes udløb, vil

¹²⁰ (Christelle Delière mod Ligue francophone de judo et disciplines associées ASBL, Ligue belge de judo ASBL, Union européenne de judo (C-51/96) og François Pacquée (C-191/97)., 2000), s. 25.

klubben ensidigt kunne tegne en ny aftale, på et enkelt år som fuldtidsprofessionel. Bernard afslog midlertidig aftalen om et ekstra år og skiftede i stedet til den engelske fodboldklub, Newcastle United. På baggrund her af, anlagde Lyon sag an mod både Newcastle og Bernard med påstand om erstatning for kontraktbrud. Erstatning svarede til den løn som Olivier Bernard ville have modtaget for det år, som han blev tilbudt af Lyon. På baggrund af ovenstående blev der forlagt to præjudicielle spørgsmål for Domstolen:

Spørgsmål 1

”Er princippet om arbejdskraftens frie bevægelighed, som er fastsat i [artikel 39 EF], til hinder for en national bestemmelse, hvorefter en »espoir-« spiller, der ved udløbet af sin uddannelsesperiode indgår en kontrakt som professionel med en klub i en anden EU-medlemsstat, risikerer at blive idømt en erstatning?”¹²¹

Spørgsmål 2

”Udgør behovet for at fremme rekrutteringen og uddannelsen af unge professionelle spillere i bekræftende fald et legitimt formål eller et hensyn af almen interesse, som kan begrunde en sådan begrænsning?”¹²²

Som besvarelse af disse spørgsmål, fastslog Domstolen i præmis 39 og 40, at målet om at fremme unge spilleres ansættelse og videreuddannelse, skal anses som et legitimt formål, jf. Bosman-dommen præmis 106. Det legitime formål understøttes desuden i, at dette er nævnt i TEUF artikel 165, stk. 1, andet afsnit. Der til udtaler Domstolen yderligere i præmis 45, at hvis en ungdomsspiller, efter et endt uddannelsesforløb, skifter til en anden klub, har uddannelsesklubben ret til at kræve en betaling af en uddannelsesgodtgørelse uden, at dette strider imod EU's regler om arbejdsmarkedets fri bevægelighed. Domstolen begrundede dette med, at en sådan ordning vil fremme rekruttering og uddannelse af unge spillere, hvorfor dette er et legitimt hensyn. Dog må uddannelsesklubben opfylde proportionalitetskravet, og dermed ikke kræve en højere godtgørelse end hvad der vurderes at være nødvendigt. Domstolen vurderede derfor, at Lyon havde ret til at gøre krav på et erstatningsbeløb fra Newcastle uden dette, var i modstrid med EU-retten. Dog oversteg Lyons krav på erstatningsbeløbet de reelle

¹²¹ (Olympique Lyonnais SASP mod Olivier Bernard og Newcastle UFC., 2010, s. 7)

¹²² (Ibid., s. 7)

udgifter til uddannelsen, hvilket Domstolen vurderede at være uproportionalt. Lyon kunne derfor kun gøre krav på et mindre erstatningsbeløb.

Afgørelsen cementerer derfor endnu engang, at regler, som lever op til et legitimt formål og efterfølgende bliver fulgt på proportional vis, accepteres af EU-retten. Bernard-dommen viderefører derfor den praksis, der blev etableret i Bosman-dommen. Dommen illustrer yderligere, at selv om en national bestemmelse opfylder kravet om et legitimt hensyn, foretager Domstolen sig stadig en proportionalitetsprøvelse, hvilket i denne afgørelse medførte et lavere erstatningsbeløb.

4.2.1.7 Opsamling på ovenstående analyser

Alle ovenstående analyser er med til at illustrere, hvordan Domstolens praksis har ændret sig i forhold til sportsorganisationernes autonomi. Det har været relevant at analysere den retspraksis, hvor Domstolen forholder sig til problemstillingerne vedrørende TEUF artikel 45 om arbejdskraftens fri bevægelighed.

En af de første gange, hvor Domstolen fastslår en retspraksis vedrørende, TEUF artikel 45 inden for sportens område, er i Walrave og Koch-dommen. Her fastslog Domstolen, at sportsrettens regler ikke må stride imod EU-retten, hvis sporten kan sidestilles med en økonomisk virksomhed. Det kan derfor udledes af denne dom, at alt professionel sport, som indebærer en økonomisk aktivitet er omfattet af EU-retten. Denne praksis videreførte Domstolen senere i Doña-sagen, hvor de endnu engang anerkendte, at sportsorganisationer udelukkende måtte lave begrænsninger, hvis reglerne ikke havde noget økonomisk hensyn. Sportsorganisationerne fik i denne dom tilladelse til nationalt at regulere begrænsninger, hvis dette skyldes ikke-økonomiske og saglige formål.

Efter de to ovenstående afgørelser, traf Domstolen en skelsættende afgørelse i Bosman-sagen. I denne sag cementerede Domstolen, at sportsorganisationers regler som udgangspunkt ikke må begrænse spillernes fri bevægelighed, i dette tilfælde arbejdsmarkedets fri bevægelighed. Domstolen kan dog acceptere dette, hvis begrænsningerne opfylder både et legitimt formål og en proportionalitetsprøvelse.

De efterfølgende domme, som kom efter Bosman-sagen, understreger endnu engang Domstolens praksis om, hvornår begrænsende bestemmelser anerkendes. Nogle af de begrænsninger, som

Domstolen anerkender, er blandt andet, at de nationale forbund selv må regulere transferreglerne, da sådanne regler hjælper med en gnidningsfri afvikling af sporten, hvilket Domstolen vurderede at være et legitimt hensyn. Domstolen anerkender ligeledes, at sportsorganisationerne selv må fastsætte regler for et udvælgelsessystem, til deltagelse i internationale turneringer, så længe disse regler ikke er diskriminerende. Slutteligt anerkender Domstolen også, at sportsklubber har ret til at kræve en økonomisk kompensation for ungdomsspillere, i tilfælde af, at de skifter klub efter udløbet af deres kontrakt uden, at et sådan krav strider imod EU-rettens regler om arbejdsmarkedets fri bevægelighed. Dog må de økonomiske krav ikke være uproportionelle og kun opkræve hvad der vurderes at være nødvendigt.

4.3 Sportens autonomi og EU's konkurrenceret

De ovenstående analyser illustrerer, Domstolens praksis i henhold til EU-rettens bestemmelse om, arbejdsmarkedets fri bevægelighed. Hertil kom Domstolen, med afgørelsen i Bosman-sagen, som var med til at lægge grundstenene for, hvad der bliver anset som værende sportens særlige forhold. I afgørelsen blev der taget stilling til spørgsmålene om både det daværende transfermarked og udlændingeklausuler, dog kun i relation til reglerne om arbejdsmarkedets fri bevægelighed. Domstolen tog derfor ikke stilling til, hvorvidt de ovenstående problemstillinger, var i strid med EU's konkurrenceregler, jf. TEUF art. 101 og 102.¹²³ Det nedenstående afsnit, vil derfor analysere, hvordan TEUF artikel 101 og 102 påvirker sportsrettens regler.

4.3.1 TEUF artikel 101

Denne artikel omhandler forbuddet mod de konkurrencebegrænsende bestemmelser, som ifølge EU-retten er ulovlige. Hvis en bestemmelse begrænser samhandlen mellem EU's medlemsstater på det indre marked, har denne bestemmelse til formål at forhindre dette. Det vil derfor undersøges, om de bestemmelser, som sportsorganisationerne fastsætter, er konkurrencebegrænsende i henhold til TEUF art. 101.¹²⁴

¹²³ (Evald, et al., 2021, s. 330)

¹²⁴ (Bilag 6 - TEUF art. 101)

4.3.1.1 Sag T-313/02 og Sag nr. 519/04 - David Meca-Medina og Igor Majcen mod Kommissionen

Denne sag omhandlede to professionelle svømmere, David Meca-Medina og Igor Maicen. Begge svømmere blev dømt for doping og efterfølgende sanktioneret af det internationale svømmeforbund (FINA). FINA's doping panel dømte begge svømmere til en udelukkelse på 2 år. Efterfølgende indgav de begge en klage, hvor de påstod, at IOC og FINA's anti-dopingregler, var i strid med EU's konkurrenceregler.

Domstolen fastslog i denne sag, endnu engang, at sportsrettens regler ikke må stride imod EU-retten, hvis der er tale om en økonomisk aktivitet, ud fra samme præmis som i Walrave og Koch-dommen. Domstolen kom derfor frem til det resultat, at anti-dopingreglerne ikke var i strid med EU's konkurrenceregler, hvorfor sagen blev afvist. Sagen blev dog specielt relevant, da Domstolen udelukker, at en sag kan afvises udelukkende på baggrund af, at bestemmelsen blev betragtet som *rent sportslig*, jf. præmis 33.¹²⁵

Domstolen udtaler således, at Kommissionens tidligere afgørelse var fejlagtig, da denne kategorisk afviste at behandle sagen, udelukkende på baggrund af, at sagen var af ren sportslig karakter. Hermed præciseres det, hvordan Domstolens nuværende praksis vurderer, hvordan konkurrencereglerne skal anvendes på sportsområdet. Bestemmelser om udelukkelse, på grund af overtrædelse af dopingreglerne, vil derfor ikke automatisk opfattes som bestemmelser, der ikke falder ind under EU-rettens konkurrence og frihedsregler, blot fordi problemstillingen udelukkende er rent sportslig. Sportsorganisationers autonomi begrænses derfor stadig, selv om en bestemmelse udelukkende vedrører et rent sportsligt formål. Dette understreges i dommens præmis 31:

*”Selv hvis det antages, at bestemmelserne ikke udgør en begrænsning af den frie bevægelighed, fordi de vedrører spørgsmål, som udelukkende angår sporten og som sådan ikke har noget med økonomisk virksomhed at gøre (Walrave og Koch-dommen og Donà-dommen), indebærer denne omstændighed således hverken, at den omhandlede sportsaktivitet nødvendigvis falder uden for anvendelsesområdet for artikel 81 EF og 82 EF, eller at de pågældende bestemmelser ikke opfylder betingelserne for anvendelse af disse traktatbestemmelser.”*¹²⁶

¹²⁵(Meca-Medina og Majcen mod Kommissionen, 2006, s. 15)

¹²⁶ (Ibid., s. 15)

Denne præmis udelukker derfor endeligt, at blot fordi en bestemmelse ikke begrænser arbejdsmarkedets fri bevægelighed, ud fra de betingelser, som tidligere er blevet fastslået, betyder dette ikke, at bestemmelsen falder uden for anvendelsesområdet for TEUF art. 101 og 102. Selv om en bestemmelse falder inden for anvendelsesområdet for TEUF art. 101 og 102, fastslår Domstolen stadig, at en bestemmelse kan begrænse denne frihed. Dette fastslår Domstolen endeligt i Præmis 45:

”Selv hvis det antages, at det anfægtede antidopingreglement skal betragtes som en beslutning fra en virksomhedssammenslutning, som begrænser appellanternes handlefrihed, udgør det følgelig ikke dermed nødvendigvis en konkurrencebegrænsning, som er uforenelig med det fælles marked i artikel 81 EF’s forstand, idet det er berettiget på grund af et legitimt formål. En sådan begrænsning hænger netop sammen med organiseringen og afviklingen af sportskonkurrencer og tilsigter netop at sikre en sund konkurrence mellem atleterne.”¹²⁷

Dermed kan bestemmelser, som begrænser EU-rettens regler om fri konkurrence, stadig legitimeres, hvis bestemmelsen lever op til et legitimt formål. Et af disse legitime formål, som Domstolen anerkender, kan være organiseringen og afviklingen af sportskonkurrencer, som tilsigter at sikre en sund konkurrence.

Kommissionen har på baggrund af denne afgørelse opstillet en 4-trin test, som har til formål at afklare fremtidige spørgsmål vedrørende sportsregler og beslutninger, som er i strid med EU’s konkurrenceret.¹²⁸ Den første del af testen omhandler, hvorvidt den sportsorganisation, som har udstedt en regel, skal anses som en økonomisk virksomhed eller en sammenslutning af virksomheder. Hvis en sportsorganisation ikke vurderes som værende en økonomisk virksomhed, eller sammenslutning vil dennes bestemmelser ikke falde ind under artikel 101.¹²⁹

Den anden del af testen omhandler, hvorvidt en regel begrænser enten konkurrenceretten eller misbrug af dominerende stilling, jf. TEUF art. 101(1) og 102. Til vurdering af dette henviser Kommissionen til præmisser fra tidligere praksis. Blandt andet henvises der til, hvad Domstolen fastslår i præmis 42 i Meca-Medina-sagen. Her bliver det fastslået, at en regel skal ses i sammenhæng med, hvilke mål reglen skal opnå. Efterfølgende skal det undersøges, hvorvidt en regel, som er

¹²⁷ (Meca-Medina og Majcen mod Kommissionen, 2006, s. 18-19)

¹²⁸ (Europaudvalget, 2007, s. 3)

¹²⁹ (Evald, et al., 2021, s. 333)

konkurrencebegrænsende, er væsentlig for at opnå de mål, som reglen tilsigter. Slutteligt skal reglen opfylde en proportionalitetstest.¹³⁰

Den tredje del af testen omhandler, en vurdering af, hvorvidt der er tale om en handel, som har en grænseoverskridende karakter, hvorfor flere medlemsstater derfor påvirkes. Slutteligt omhandler den fjerde del af testen, en vurdering af om de oplistede betingelser i TEUF artikel 101(3) kan anvendes.¹³¹

4.3.1.2 Opsamling på artikel 101

Ud fra Domstolen afgørelse i Meca-Medina-sagen, kan det udledes, at en sportsregel skal bedømmes konkret fra sag til sag, når det skal vurderes om den er konkurrencestridig i medfør af TEUF art. 101. Den opstillede test fra afgørelsen vurderer således om de eventuelle konkurrencebegrænsninger, som en regel opstiller, er uadskilleligt forbundne med opfyldelsen af de mål, som reglen har til formål at opfylde. Dertil skal reglen ydermere opfylde proportionalitetsbestemmelserne, før det endeligt kan konkluderes, om reglen er i strid med EU-rettens konkurrenceret, jf. TEUF art. 101.¹³²

Det må derfor endegyldigt kunne konkluderes, at Meca-Medina-sagen fastslog en praksis, hvor sondringen mellem det sportslige og økonomiske formål ikke længere skal adskilles fra hinanden. Ved den tidligere praksis, hvor en sportsregel blev anset som rent sportslig, ville denne regel ikke stride imod konkurrenceretten. Som udgangspunkt, er en sportsregel nu underlagt en langt strammere bedømmelse, i forhold til om denne er forenelig med EU's konkurrenceret. Sportsorganisationer kan derfor, ikke ud fra en række generelle principper, på forhånd, undersøge om den enkelte regel er retsstridig, da hver regel må vurderes individuelt.

Den retspraksis, som efter Meca-Medina-sagen, blev fastslået af Domstolen, har efterfølgende haft betydning, ikke kun på konkurrenceretsovertrædelser, men også på EU-rettens regler om misbrug af dominerende stilling, jf. TEUF art. 102. Det er tidligere fastslået, at en sportsorganisation udøver en økonomisk aktivitet, og at der inden for hver enkelt sportsgren kun er en organisation, som varetager administrationen og udsteder regler. Derfor kan en sådan sportsorganisation betragtes som en

¹³⁰ (Evald, et al., 2021, s. 333)

¹³¹ Ibid., s. 333

¹³² Ibid., s. 333

monolitisk enhed inden for den enkelte sportsgren. Dette kan derfor give anledning til problemstillinger vedrørende sportsorganisationers dobbelt rolle, og dermed muliggøre handlinger, som kan være misbrug af en dominerende stilling, jf. TEUF art. 102.

4.3.2 TEUF artikel 102

Denne bestemmelse har til formål at sikre imod, at virksomheder med en stærk økonomisk magtposition, inden for det indre marked, ikke udnytter denne position ved at forhindre muligheden for at konkurrerer på lige vilkår ved samhandlen mellem medlemsstater. Dette misbrug kan blandt andet ske ved, at virksomheder fastsætter urimelige høje- eller lave priser på markedet, begrænser produktionen af produkter eller har diskriminerende handelsbetingelser.

Da en sportsorganisation har enekompetence til at varetage administrationen og udstede regler, medfører dette ofte, at sportsorganisationen har en dominerende position inden for den enkelte sportsgren. Det er derfor forbudt, hvis en sportsorganisation misbruger denne dominerende position, dette kan eksempelvis ske, hvis en organisation udelukker konkurrencer, som de ikke selv administrerer. Det nedenstående afsnit vil således behandle og undersøge, hvilken retspraksis, som gør sig gældende i forbindelse med, de tilfælde hvor sportsorganisationer misbruger denne stilling, jf. TEUF art. 102.¹³³

4.3.2.1 2001/C 169/03, *FIA-sagen*

En af de første og mest omdiskuteret sager, vedrørende et muligt misbrug af en dominerende stilling, ses i Domstolens afgørelse i FIA-sagen. Denne sag omhandler reguleringen af den internationale motorsportsorganisation (FIA), som i slutningen af 1990'erne, skulle undersøges af Kommissionen for en eventuel misbrug af dominerende stilling. På daværende tidspunkt blev alt international motorsport reguleret af FIA, hvorfor en deltager skulle søge licens hos FIA for, at de måtte deltage. Blev man ikke godkendt til sådan en licens, ville dette betyde, at man ikke kunne deltage i alle internationale motorsportskonkurrencer i Europa. FIA kontrollerede derfor markedet for, hvilke kørere, som blev godkendt til at deltage, samtidig med, at de også organiserede, hvilke løbsserier, som blev godkendt til konkurrence ud over FIA's egne mesterskaber. Yderligere krævede FIA, at samtlige tv-rettigheder, i de løb, som de selv autoriserede, skulle overdrages til International Sports World Communicators Ltd. (ISC), som var ejet af FIA's vicepræsident. Denne regulering betød, at enhver, der

¹³³ (Bilag 7 - TEUF art. 102)

ønskede at oprette en løbsserie, var nødsaget til at overdrage tv-rettighederne til en dominerende konkurrent, for at blive godkendt af FIA.¹³⁴

Denne problemstilling blev efterfølgende undersøgt af Kommissionen, hvor de udtalte, at FIA, i en periode, havde misbrugt sin dominerende stilling, da de blandt andet krævede kontrol over alle tv-rettighederne.¹³⁵ Efter denne undersøgelse kunne Kommissionen konkludere, at FIA's regler var konkurrencestridende, og de dermed havde misbrugt deres dominerende stilling, jf. TEUF art. 102. Som konklusion på dette, var FIA nødt til efterfølgende at ændre deres regler, så det ikke længere var FIA, som ejede de kommercielle rettigheder, men i stedet et særskilt selskab, som dermed var uafhængig af FIA.¹³⁶

Dette illustrerer dermed, at selv om en sportsorganisation har autonomi til selv at fastsætte regler, internt inden for den enkelte sportsgren, må sådanne regler ikke stride imod EU-rettens regler, om misbrug af dominerende stilling, hvis disse regler har en økonomisk og konkurrencebegrænsende virkning.

Den ovenstående sag undersøger Kommissionen således spørgsmålet om, hvorvidt regler, som i sig selv har et rent sportslige hensyn, stadig kan udgøre et misbrug af en dominerende stilling, hvis reglen kan virke til at udelukke visse aktører og dermed begrænse markedet. Denne problemstilling behandler Domstolen ligeledes i en sag fra 2008, Motoe-sagen.

4.3.2.2 Sag nr. 49/07 Motoe v. Dimosio

I denne sag undersøgte Domstolen om en græsk non-profit organisation (ELPA), som organiserede motorsportskonkurrencer i Grækenland, misbrugte deres dominerende stilling. ELPA havde fået tilladelse, af de græske myndigheder til at administrere, hvilke organisationer, som skulle få tilladelse til at afvikle sportsbegivenheder og hvilke sponsoraftaler, som måtte indgås. Denne tilladelse havde ELPA fået, selv om dette betød, at de derigennem vil skulle udstøde tilladelser til potentielle konkurrenter på markedet.¹³⁷ Den 13. februar 2000, blev der af en privatretlig sammenslutning, Motoe indgivet en ansøgning til ELPA, med henblik på tilladelse til at afholde motorcykelvæddeløb. I den

¹³⁴ (Evald , et al., 2021, s. 351)

¹³⁵ (FIA-sagen, 2001)

¹³⁶ (Evald , et al., 2021, s. 351)

¹³⁷ (Evald , et al., 2021, s. 351)

forbindelse opstod der en problemstilling vedrørende ELPA's misbrug af sin dominerende stilling. Domstolen fastslog således følgende i præmis 52:

”Sådanne bestemmelser, hvorved en juridisk person som ELPA tillægges beføjelse til at meddele samtykke til ansøgninger om tilladelse, der indgives med henblik på afholdelsen af motorcykelvæddeløb, uden at denne beføjelse efter de nævnte bestemmelser er undergivet begrænsninger, forpligtelser eller kontrol, vil kunne foranledige den juridiske person, som det er pålagt at meddele dette samtykke, til at fordreje konkurrencen ved at give fortrin til de konkurrencer, som den tilrettelægger, eller konkurrencer, i hvis tilrettelæggelse den deltager.”¹³⁸

Domstolen vurderer derfor, at det ville kunne være konkurrencefordrejende, at en organisation som ELPA, har enekompetence til at give samtykke til afholdelse af motorcykelvæddeløb når organisationen selv afholder væddeløb i samme marked. Ligeledes kritiserer Domstolen, at organisationen ikke er undergivet nogen former for begrænsninger, forpligtelser eller kontrol, hvorfor ELPA dermed vil have mulighed for at fordreje konkurrencen på markedet til deres fordel. Dette faktum kunne muligvis havde bevirket til, at Domstolen var kommet frem til en anden vurdering. Ifølge afgørelsen konkluderende præmis 53, at hvis en organisation, som både administrerer afgørelser om tilladelse til afholdelse af motorcykelvæddeløb, men også består i, at den selv arrangerer væddeløbene, vil dette betyde, at organisationen skal overholde reglerne i TEUF art. 102. Sådanne regler vil være i strid med reglerne om misbrug af dominerende stilling, hvis ikke der i forbindelse med denne regel, samtidig er undergivet begrænsninger, forpligtelser og kontrol.

Dommen illustrerer derfor, at selv om en organisation, har en dominerende stilling på markedet, betyder dette nødvendigvis ikke, at de ikke kan udøve deres autonomi. En sportsorganisation, som har denne position, må igennem deres autonomi og regulering ikke misbruge denne dominerende stilling, jf. TEUF art. 102. Dette kan en organisation undgå ved, at de bliver underlagt nogle markante kontrolforskrifter.

Der ses ikke kun eksempler på misbrug af dominerende stilling inden for motorsporten, men også inden for fodboldens verden. Her har der tidligere været en sag, som kunne have medført betydelige

¹³⁸ (Motoe v. Dimosio, 2008, s. 18-19)

konsekvenser inden for fodbolden, da sagen stillede spørgsmålstegn ved sammenspillet mellem de forbund, som administrerer klubfodbold og de, der administrerer landholdsfodbold.

4.3.2.3 Sag nr. 243/06 SA Sporting du Pays de Charlerio, G-14 Groupement des Clubs de Football Europeens v. FIFA

Denne sag omhandler den belgiske klub Charlerio, som sammen med en sammenslutning af de 14 største fodboldklubber i Europa (G14), udfordrede FIFA's eksisterende regler i, hvordan fodboldspillere skulle frigives fra deres klubber, når spillerne skulle repræsentere deres land i forbindelse med afviklingen af landskampe. I disse tilfælde skal klubberne frigive deres spillere uden samtykke, men stadig bære risikoen for eventuelle skader, når spillerne bliver skadet i landsholdssammenhæng. Nægtede klubberne at frigive spillerne, ville dette medføre kraftige sanktioner. Reglerne grundlagde derfor hele grundlaget for, hvordan de internationale organisationer, havde mulighed for at arrangere landskampe.¹³⁹

I en landsholdssamling blev den marokkanske fodboldspiller, Abdel Oulmers, som var ejet af Charleroi, skadet under en landskamp. Dette resulterede i, at klubben rejste et erstatningskrav til FIFA, om kompensation for det tab, som klubben havde lidt i forbindelse med Abdels skade. Dertil krævede G14-klubberne samtidig en erstatning på 860 mio. kr., svarende til hvad klubberne har haft af tab og omkostninger for skadede spillere, i landsholdssammenhæng, gennem de sidste 10 år. Sagen blev anlagt hos Domstolen med påstand om, at reglen vedrørende klubbernes obligatoriske frigivelse af spillere til landsholdssammenhæng, var misbrug af FIFA's dominerende stilling, jf. TEUF art. 102.¹⁴⁰

Tidligere er det kun set i ishockey, at klubberne kunne nægte at frigive deres spillere til landsholdssamlinger. Hvorfor denne sag kunne anses som en trussel mod UEFA's ret til at fastsætte den internationale kampkalender, som bestemte, hvilke perioder de nationale ligaer skulle holde åben til afviklingen af de forskellige landskampe. Denne ret påstod G14-klubberne at være en indgribende foranstaltning, da reglerne ikke tog hensyn til de økonomiske konsekvenser, som klubberne kunne lide under.¹⁴¹

¹³⁹ (Evald, et al., 2021, s. 352)

¹⁴⁰ (Evald, et al., 2021, s. 353)

¹⁴¹ (Ibid., s. 353)

Sagen endte med et udenretlig forlig, dog anses denne sag alligevel som en af de sager, der har været den største trussel for den europæiske sport og den dertil hørende interne pyramidestruktur. Denne hierarkiske struktur giver, som tidligere undersøgt, de enkelte sportsorganisationer, meget vide beføjelser til at udstede regler og begrænsninger, herunder at regulere forbundets medlemmers økonomiske interesser. Det kan derfor spekuleres i, hvilken betydning det ville have haft, hvis Charleroi og G14-klubberne, havde vundet sagen. Det ville ikke kunne udelukkes, at FIFA og UEFA's magt ville være blevet svækket og den landskampstruktur, som vi ser i dag, ikke længere vil kunne eksistere. Forliget mellem de to parter endte i, at UEFA ændrede deres overordnede struktur vedrørende afholdelse af landskampe således, at klubberne for fremtiden vil modtage en større økonomisk kompensation i forbindelse med landskampe.¹⁴²

4.2.3.4 Opsamling på artikel 102

Analysen af ovenstående retspraksis viser derfor, at sportsorganisationernes regler ikke må misbruge deres dominerende stilling, da dette vil være i strid med EU's konkurrenceret. Dette kan eksempelvis ske ved, at organisationerne fastsætter regler, som udelukker muligheden for, at konkurrenter kan konkurrere på markedet. En organisation kan undgå, at dennes regler vil kunne tilsidesættes som konkurrencebegrænsende og misbrug af dominerende stilling, hvis de bliver underlagt nogle markante kontrolforskrifter. Ligeledes kan det faktum, at reglerne udelukkende har et rent sportslige hensyn stadig betyde, at reglen kan udgøre et misbrug af en dominerende stilling. Dette kan ske hvis reglen kan virke til at udelukke visse aktører og dermed begrænse markedet.

5.0 Lassana diarra-sagen

De ovenstående analyseafsnit har behandlet de mest centrale bestemmelser i TEUF, hvor det primært er artiklerne 45, 101 og 102, som er taget udgangspunkt i, da disse har bidraget til de største problemstillinger inden for EU's sportsretlige område. Analysen af den ovenstående praksis, har været med til at fastslå sportens retlige rammer inden for EU-retten. Det er derfor relevant at analysere en af de nyeste afgørelser inden for dette område. Analysen vil være afgørende for at fastslå den aktuelle retstilstand for, hvordan EU-retten kan påvirke sportens autonomi.

¹⁴² (Evald , et al., 2021, s. 354)

5.1 Sagens faktum

Denne sag omhandler den tidligere franske professionelle fodboldspiller, Lassana Diarra. Den 20. august 2013 indgik han en 4 årig kontrakt med den russiske klub Lokomotiv Moskva (LM), som klubben et år efter ophævede på grund af Lassanas culpøse adfærd. Efterfølgende blev sagen anbragt for FIFA's tvistbilæggelsesafdeling, da klubben påstod, at Lassana skulle betale en erstatning på 20 mio. EUR. Dette begrundede klubben i, at Lassana havde brudt kontrakten uden gyldig grund, jf. RSTP art. 17.¹⁴³

Efterfølgende forsøgte Lassana at finde en ny klub, og i 2015 blev han tilbudt en kontrakt af den belgiske fodboldklub, Charleroi. Kontrakten var dog underlagt to kumulative betingelser herunder, at han forskriftmæssigt skulle registreres og være spilleberettiget på klubbens førstehold, og at klubben ikke skulle hæfte solidarisk for den erstatning, som LM krævede fra Lassana. FIFA og det belgiske fodboldforbund (URBSFA), nægtede at lade Lassana registreres og indhente hans spillercertifikat fra LM, hvilket resulterede i, at Lassana anlagde sag mod både FIFA og URBSFA. Sagen blev anlagt ved den belgiske handelsret, som gav Lassana et principielt medhold i sagen. FIFA iværksatte på baggrund af dette en appel til prøvelse af denne dom ved cour d'appel de Mons, som URBSFA senere indtrådte i. Som kontraappel til dette påstod Lassana, at den forelæggende ret dels fastslår, at RSTP's artikel 17, artikel 9, stk. 1, og artikel 8.2.7 i bilag 3 er i strid med artikel 45 TEUF og 101 TEUF, og at FIFA og URBSFA solidarisk skal erstatte den skade, som Lassana har lidt.¹⁴⁴ Netop derfor besluttede Cour d'appel de Mons at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål. Domstolen ønsker i denne sag at få oplyst om, hvorvidt TEUF art. 45 og 101, skal fortolkes således, at bestemmelserne er til hinder for de regler, som FIFA og UEFA udsteder, som blandt andet har til formål at organisere, regulere og kontrollere fodbolden på verdensplan.

5.2 Det præjudicielle spørgsmål

Til besvarelse af det præjudicielle spørgsmål indledte Domstolen med at bemærke i præmis 75, at hvis der er tale om en økonomisk virksomhed, vil sportsudøvelse henhøre under de EU-retslige bestemmelser. Her henviser Domstolen til præmis 4 fra Walrave og Koch-sagen, som tidligere er blevet behandlet i analysen. Med denne henvisning viser Domstolen, endnu engang, at den fastholder samme

¹⁴³ (Lassana Diarra-sagen, 2024, s. 7)

¹⁴⁴ (Ibid., s.8)

praksis som den tidligere har fastslået.¹⁴⁵ Dog kan det overvejes, om en sådan præmis, stadig har sin retmæssige betydning i dag, hvor fodbolden har en kæmpe global økonomisk betydning. Enhver regel, der påvirker fodbolden, må således have en økonomisk indvirkning, hvorfor dette hensyn nok ikke længere kan stå alene og retfærdiggøre et legitimt hensyn.

Af netop denne grund, vurderer Domstolen efterfølgende, hvorvidt de omhandlende regler kan undtages fra EU-rettens frihedsbestemmelser. Her skal det vurderes om bestemmelserne udelukkende må begrænses til, hvad dens formål kræver. Domstolen henviser her til en tidligere praksis, i præmis 120 fra Bosman-dommen, hvor i det bliver fastslået, at regler, som begrænser spillernes deltagelse i fodboldkampe, er en begrænsning i en spillers ansættelsesmuligheder. Hertil udtaler Domstolen i præmis 80 følgende:

”De i hovedsagen omhandlede regler har nemlig for det første en direkte indvirkning på spillernes arbejde. De bestemmelser, der er nævnt i denne doms præmis 13-17, har således til formål at regulere de professionelle spilleres ansættelseskontrakter, som fastsætter deres arbejdsvilkår og indirekte den økonomiske virksomhed, som dette arbejde kan give anledning til. Hvad angår de regler, der er nævnt i denne doms præmis 10, 19 og 20, skal de anses for direkte at påvirke spillernes arbejde, for så vidt som de underlægger deres deltagelse i turneringer, der udgør hovedformålet med deres økonomiske virksomhed, visse betingelser...”¹⁴⁶

Domstolen anerkender derfor, at FIFA's RSTP-regler, som bliver nævnt i de omtalte præmisser, begrænser spillernes muligheder for at spille kampe, og derfor er en begrænsning i spillernes mulighed for at udføre deres arbejde. RSTP-reglerne er derfor omfattet af anvendelsesområdet for TEUF artikel 45 og 101. Da begge af disse bestemmelser forfølger hver deres formål, har forskellige anvendelsesbetingelser og har forskellige konsekvenser, hvis reglerne overtrædes, vil begge bestemmelser behandles individuelt.¹⁴⁷

¹⁴⁵ (Lassana Diarra-sagen, 2024, s. 16)

¹⁴⁶ (Ibid., s. 17)

¹⁴⁷ (Ibid., s. 17)

5.2.1 Det præjudicielle spørgsmål – TEUF art. 45

Domstolen forholder sig i første omgang til om RSTP-reglerne er i strid med TEUF artikel 45 om arbejdsmarkedets fri bevægelighed. Reglerne bestemmer, hvis en ansættelseskontrakt er blevet brudt uden gyldig grund, vil den nye klub, der ansætter ham efter dette kontraktbrud være solidarisk ansvarlig for betalingen af en erstatning til spilleres tidligere klub, jf. RSTP's art. 17, nr. 2. Den omtalte erstatning fastgøres efter reglerne i RSTP's art. 17, nr. 1, som noget løst formulerer, at erstatningsbeløbet afhænger af den nationale lovgivning, sportens særlige karakter og ethvert andet objektivt kriterium. Dette kan blandt andet være løn og andre ydelser, som spilleren har krav på, i henhold til den ansættelseskontrakt, der er blevet brudt eller de ydelser, som hører til den nye ansættelseskontrakt.

Endvidere følger det af RSTP's art. 17, nr. 4, at hvis en ny klub ansætter en spiller inden for kontraktperioden for den kontrakt, som tidligere er blevet brudt, vil den nye klub blive pålagt en sportslig sanktion. Yderligere formodes det, at enhver ny klub, der indgår en ansættelseskontrakt med en spiller, som har brudt sin tidligere ansættelseskontrakt uden gyldig grund, har tilskyndet, til at denne spiller har brudt kontrakten, indtil det modsatte er bevist. Den sportslige sanktion vil i sådan et tilfælde være et forbud så, at den nye klub ikke vil kunne registrere spillere i de kommende to transfervinduer.

Slutteligt fremgår det, at hvis der forelægger en tvist om et kontraktbrud uden gyldig grund, har det nationale forbund ret til ikke at udstede det nødvendige ITC, så den pågældende spiller kan registrere sig i den nye klub, jf. RSTP's artikel 9, stk. 1, og artikel 8.2.7 i bilag 3.

Domstolen kommer frem til, at de ovenstående regler kan medføre, at klubberne kan rammes af meget store juridiske, økonomiske og sportslige risici, hvilket kan være årsagen til, at mange klubber vil afholde sig fra at ansætte spillere, som er omfattet af disse regler. De ovenstående regler, kan derfor hindre arbejdskraftens fri bevægelighed. Domstolen tager efterfølgende stilling til om der foreligger en eventuel begrundelse, som kan tillade, at reglerne er en hindring for den fri bevægelighed. Det skal først godtgøres, at vedtagelsen er disse regler, følger et legitimt formål og dernæst, at reglerne overholder proportionalitetsprincippet. Dette indebærer, at reglerne skal være egnet til at sikre gennemførelsen af dette mål, og at de ikke må gå ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette. Hertil henviser Domstolen, til deres tidligere praksis i Bosman-dommens præmis 104, hvor af det fremgår, at regler, som udgør en hindring af arbejdskraftens fri bevægelighed kan opretholdes, hvis disse følger et legitimt mål og ikke går ud over hvad der er nødvendigt for at nå dette. Dette behandler Domstolen

i deres afgørelse separat. Domstolen fastholder derfor endnu engang deres tidligere praksis på netop dette område.

5.2.1.1 Følger reglerne et legitimt formål af almen interesse?

Domstolen indleder deres behandling af det præjudicielle spørgsmål, vedrørende TEUF art. 45, med at undersøge, hvorvidt reglerne følger et legitimt formål. I sagen påstår FIFA, at deres RSTP-regler følger flere formål, som de vurderer være legitime. Det første formål består i at opretholde en aftalemæssig stabilitet og en stabilitet i de professionelle fodboldklubber. Det næste formål er at bevare integriteten af sporten, samt lige vilkår og afviklingen af sportsturneringer mellem fodboldklubber. Endeligt påstår FIFA, at reglerne har til formål at beskytte de arbejdstagere, som professionelle fodboldspillere. FIFA vurderer, at alle de ovenstående formål er legitime af hensyn til den almene interesse.

Til de ovenstående formål vurderer Domstolen, at det ikke kan retfærdiggøres, at beskyttelsen af arbejdstagerne er et legitimt formål, da dette ikke henhører under FIFA's formål. FIFA har ikke fået overdraget nogen særlig opgave fra de offentlige myndigheder, inden for dette område, og det fremgår ligeledes ikke af FIFA's vedtægter.

Dernæst vurderer Domstolen, formålet med at sikre lige vilkår i de sportslige kampe udgør et legitimt mål af almen interesse. Sportsorganisationer kan derfor godt fastsætte regler, som eksempelvis transferfrister for spillere, som sikrer en gnidningsfri afvikling af turneringerne som helhed, jf. Lehtonen-sagen præmis 53 og 54. Dette formål har yderligere en særlig rolle, når det omhandler fodbold, da sportslig fortjeneste spiller en væsentlig rolle, når der skal afvikles turneringer på internationalt og nationalt plan.

Slutteligt vurderer Domstolen, at regler som har til formål at sikre stabiliteten af klubbernes arbejdsstyrke, og som sikrer en stabilitet i spillertrupperne i forbindelse med klubturneringer i fodbold, ikke kan anses at udgøre et legitimt formål af almen interesse i sig selv. Det virker dog som et middel til at bidrage til et samlet legitimt formål af almen interesse, der består i at sikre lige vilkår i fodboldturneringer mellem klubber. Til besvarelsen af, om ovenstående formål er legitime, udtaler Domstolen i præmis 103 følgende:

”... med forbehold af den efterprøvelse, som det tilkommer den forelæggende ret at foretage, anses for at være egnede til at sikre virkeliggørelsen af det formål, der består i at sikre lige vilkår i fodboldturneringer

mellem klubber, idet de hver for sig på sin måde bidrager til at opretholde en vis grad af stabilitet i arbejdsstyrken i alle de professionelle fodboldklubber, der kan deltage i disse turneringer.”¹⁴⁸

Domstolen anerkender derfor, at de ovenstående formål som udgangspunkt er legitime formål, hvorfor Domstolen efterfølgende foretager en efterprøvelse af om reglerne overholder proportionalitetsprincippet.

5.2.1.2 Overholder reglerne proportionalitetsprincippet?

I forhold til om reglerne overholder proportionalitetsprincippet, udtaler Domstolen, at reglerne i flere henseender går ud over, hvad der må vurderes at være nødvendigt for at nå det legitime formål. Reglerne skal afspejle det faktum, at fodboldspilleres karrierer består af en relativ kort periode, hvorfor regler, som kan begrænse og forringe karrierens forløb, ikke må gå ud over hvad der er nødvendigt.

For det første kritiserer Domstolen de meget upræcise begreber, som der udtrykkes i FIFA's RSTP's regler artikel 17, nr. 1, hvor der blandt andet bruges begreber som ”uden gyldig grund” og ”sportens særlige kendetegn”. Specielt begrebet om ”sportens særlige kendetegn” kritiserer Domstolen, da dette begreb ikke blevet præcist defineret, hvorfor gør det svært at vurdere, hvordan en erstatning skal beregnes udelukkende ud fra dette begreb. Dette gør det uforudsigeligt og vanskeligt at beregne erstatningen, hvorfor Domstolen vurderer, at reglen ikke anses for at være nødvendig for at sikre lige vilkår i klubturneringer i fodbold.

For det andet bemærker Domstolen ligeledes, at RSTP's artikel 17, nr. 2, heller ikke lever op til de proportionelle hensyn, da den nye klub ikke skal hæfte solidarisk for betalingen af den erstatning, som den pågældende spiller skal betale sin tidligere klub, i tilfælde af ensidig opsigelse af kontrakten uden gyldig grund. Selv om FIFA bemærker, at denne regel ikke benyttes systematisk og ofte ikke benyttes i tilfælde, hvor den nye kontrakt underskrives efter udløbet af kontrakten med den tidligere klub, sikrer dette stadig ikke den nødvendige retssikkerhed.

For det tredje kritiserer Domstolen RSTP's artikel 17, nr. 4, om at den nye klub formodes at have tilskyndet til et kontraktbrud uden gyldig grund og den nye klub selv skal føre bevis for den modsatte samtid med, at den nye klub heraf risikerer en sportslig og økonomisk sanktion. Domstolen udtaler, at FIFA ikke automatisk må formode, at den nye klub har tilskyndet en spiller til at bryde den tidligere

¹⁴⁸ (Lassana Diarra-sagen, 2024, s. 21)

kontrakt, for så at skrive under på en kontrakt med den nye klub. En sådan regel kan retfærdiggøres, hvis den tidligere klub, som minimum, fremlægger tilstrækkelige indicier til at fastslå, at den nye klub tilskyndede spilleren til bruddet. Domstolen udtaler dog, at en organisation som FIFA har bemyndigelse til selv at fastsætte, hvilke sanktioner klubber og spillere kan blive pålagt i tilfælde, hvor disse ikke overholder deres regler. Det er dog et krav, at fastsættelsen af disse sanktioner er undergivet kriterier, der er gennemsigtige og objektive, og ikke er udtryk for forskelsbehandling.

Slutteligt bemærker Domstolen, at reglen i artikel 8.2.7 i bilag 3 til RSTP, om ikke at udstede et ITC, hvis der forelægger en kontraktsmæssig tvist mellem spilleren og den tidligere klub, er i åbenbar strid med proportionalitetsprincippet. Denne bestemmelse kan medføre, at en spiller forhindres i at udføre sin erhvervsmæssige aktivitet, da et manglende ITC gør det umuligt for en fodboldspiller at kunne deltage i en fodboldkamp. Forbuddet om at udstede et ITC kan heller ikke retfærdiggøres ud fra hensynet om at sikre en hensigtsmæssig afvikling af sportsturneringer.

5.2.1.3 Domstolens konklusion vedrørende TEUF artikel 45

På baggrund af ovenstående, kritiske bemærkninger fra Domstolen, konkluderes det, at det præjudicielle spørgsmål, i henhold til TEUF artikel 45, skal fortolkes således, at bestemmelsen er til hinder for de regler, der er vedtaget af et privatretligt forbund. Dette gør sig specielt gældende når organisationen har til formål at regulere, organisere og kontrollere fodbold på verdensplan.¹⁴⁹ Sådanne regler vil kun kunne tillades, hvis det findes nødvendigt for at opnå det legitime formål omkring at sikre regelmæssighed i fodboldturneringer mellem klubber, hvilket sker ved at opretholde en vis grad af stabilitet i de professionelle fodboldklubbers arbejdsstyrke.

5.2.2 Det præjudicielle spørgsmål – TEUF art. 101

For at kunne vurdere om regler udstedt af en organisation som FIFA, vil kunne være i strid med TEUF art. 101, er det afgørende at vurdere om FIFA falder ind under denne bestemmelse. Artikel 101, stk. 1, TEUF forbyder alle aftaler mellem virksomheder, og alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder. Domstolen indleder derfor med at vurdere om FIFA, som organisation, falder ind under bestemmelsens begreber som ”virksomheder” eller ”sammenslutninger af virksomheder”. Her til vurderer Domstolen, at FIFA falder ind under de ovenstående begreber, og at vedtagelser af regler

¹⁴⁹ (Lassana Diarra-sagen, 2024, s. 24)

vedrørende ansættelseskontrakter og transfer af spillere, er omfattet af artikel 101, stk. 1, TEUF.

Dernæst er det et krav, at anvendelsen af TEUF art. 101, stk.1, skal godtgøres at påvirke handlen mellem medlemsstater, herunder at udøve en direkte eller indirekte indflydelse på samhandlen. I dette tilfælde må det være klart, at denne betingelse må være opfyldt, da RSTP's regler har en universel geografisk rækkevidde.

For at en regel kan anses for at være i strid med TEUF art. 101, stk.1 er det nødvendigt, at reglen har til formål at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen eller, at adfærden har en sådan følge. Domstolen foretager derfor først en undersøgelse af om den pågældende regel har et konkurrencebegrænsende formål, da hvis reglerne ikke har sådan en begrænsning, er det ikke nødvendigt også at bevise en konkurrencebegrænsende virkning. Domstolen afslutter sine bemærkninger i forbindelse med den omhandlende undersøgelse at konkludere, at disse regler skal anses for at have til formål at begrænse, eller endog hindre den nævnte konkurrence på hele Unionens område. Da Domstolen derfor vurderer RSTP's regler, til at være konkurrencebegrænsende, vil Domstolen ikke foretage en yderligere undersøgelse af virkningerne heraf.

5.2.2.1 Mulighed for undtagelse fra anvendelsen af artikel 101, stk. 1, TEUF

Selv om en regel vurderes at være konkurrencebegrænsende og derfor i strid med TEUF artikel 101, stk. 1, er der stadig mulighed for, at reglen kan legitimeres ud fra et legitimt hensyn, og hvis den ikke går videre end hvad der vurderes at være nødvendigt. Domstolen foretager således en undersøgelse af om reglerne er begrundet i et legitimt formål, dernæst om de konkrete metoder, der anvendes til at forfølge disse formål, reelt er nødvendige og slutteligt, hvis reglerne begrænser eller fordrejer konkurrencen, må dette ikke gå udover hvad der vurderes at være nødvendigt.

Dog vurderer Domstolen, at de omhandlende bestemmelser i så stor en grad begrænser og fordrejer konkurrencen, at de kan anses for at være begrundet og forholdsmæssig. Det er således kun i henhold til TEUF art 101, stk. 3, at reglerne kan fritages fra forbuddet i TEUF artikel 101, stk. 1.

5.2.2.2 TEUF artikel 101, stk. 3

Det følger af TEUF artikel 101, stk. 3, at enhver regel, som viser sig at være i strid med TEUF artikel 101, stk. 1, kan være omfattet af en fritagelse. For at denne fritagelse kan finde anvendelse, skal

reglerne opfylde fire kumulative betingelser. Det er hertil tilstrækkeligt, at blot en af disse kumulative betingelser ikke er opfyldt for, at reglen ikke kan være omfattet af fritagelsen i TEUF artikel 101, stk. 3. Her henviser Domstolen til den tredje betingelse, som omhandler den pågældende regels uundværlighed eller nødvendighed. Her skal Domstolen undersøge om de konkurrencebegrænsende regler kan undgås ved andre alternative foranstaltninger, som er mindre restriktive for konkurrencen. FIFA må således ikke vælge at lovgive med en konkurrencebegrænsende regel, hvis en sådan regel kan undgås ved andre løsninger, der begrænser konkurrencen mindre. Domstolen vurderer hertil, at regler ikke overholder proportionalitetsprincippet, som behandles i dommens præmis 105-112. Efterfølgende vurderes det ligeledes, at reglerne fastsætter en generel, drastisk og permanent begrænsning af den grænseoverskridende konkurrence, som professionelle fodboldklubber kan udøve ved ensidigt at ansætte højt kvalificerede spillere, som behandles i dommens præmis 138-140, 145 og 146.

5.2.2.3 Domstolens konklusion vedrørende TEUF artikel 101

De to ovenstående omstændigheder udelukker, at reglerne i RSTP kan anses for nødvendige for at opnå det aktuelle legitime formål. Domstolen konkluderer derfor, at det præjudicielle spørgsmål, i henhold til TEUF artikel 101, skal fortolkes således, at reglerne er forbudt i henhold til TEUF artikel 101, stk. 1 og kun fritages fra dette, hvis alle de kumulative betingelserne i TEUF artikel 101, stk. 3 er opfyldt.

5.3 FIFA's ændringer af RSTP reglerne på baggrund af Domstolens afgørelse

Efter afgørelsen i Lassana Diarra-sagen, så FIFA sig nødsaget til at ændre de aktuelle RSTP-regler, som af Domstolen blev anset for værende ulovlige. Reglerne blev anset for at krænke spilleres rettigheder i forbindelse med arbejdsmarkedets fri bevægelighed samt konkurrenceretten. Dommen efterlod derfor nogle væsentlige huller i FIFA's RSTP-regler, som skulle lukkes ved at implementere en midlertidig regulering af disse regler. Dette består blandt andet i en ny beregning af den erstatning, som en spiller har krav på at skulle betale til sin tidligere klub, hvis kontrakten ophæves uden nogen gyldig grund. Dernæst skal reglerne om, at den nye klub automatisk skal hæfte for den erstatning, som skal betales til den tidligere klub, samt muligheden for at tilbageholde ITC ændres.

Som en indledende bemærkning til FIFA's ændringer af RSTP-reglerne, indsættes der en definition af hvad der må forstås af "gyldig grund", således erstatningen for fremtiden vil blive udregnet mere ensformigt. I forbindelse med beregningen af erstatningen har FIFA fjernet de tidligere begreber, som blev brugt i den henseende. Begrebet som "sportens særlige karakter" er blevet fjernet og i stedet har FIFA nu indskrevet følgende:

Erstatningen for kontraktbrud skal beregnes under hensyntagen til det lidte tab, i overensstemmelse med princippet om "positiv opfyldelsesinteresse", under hensyn til de konkrete omstændigheder i den enkelte sag og med behørig hensyntagen til lovgivningen i det pågældende land.¹⁵⁰

Denne ændring har til formål at skabe klarhed om beregningen af erstatningen, da det almindelige kontraktretlige princip nu er indskrevet i RSTP's artikel 17, nr. 1. I tråd med dette ændrede FIFA ligeledes reglerne i RSTP's artikel 17, nr. 2 og 17, nr. 4. Reglerne indeholder således ikke længere en formodning om, at den nye klub automatisk har tilskyndet til kontraktbrud, hvorfor den nye klub ikke længere automatisk vil være ansvarlig for både erstatning og sportslige sanktioner. Det skal, ifølge de nye midlertidige regler nu bevises, at klubben har tilskyndet spilleren til at bryde sin kontrakt. I forbindelse med, at det nu skal bevises, har FIFA indført en oplysningspligt i RSTP-reglerne. Begge part har nu pligt til at samarbejde om at opklare sagens faktiske omstændigheder. Slutteligt er reglen i artikel 8.2.7 i bilag 3 til RSTP, ligeledes blevet ændret således, at et ITC skal udstedes, uanset om der er en aktuel konflikt mellem spilleren og den tidligere klub. Det er derfor ikke længere muligt for det nationale forbund at tilbageholde et ITC, efter der er blevet anmodet om sådan et fra den nye klub. Hvis den nye klub, trods en anmodning, får dette afvist vil den nye klub stadig have mulighed for at registrere spilleren.

5.4 Konklusion på Lassana Diarra-dommen

Det kan konkluderes ud fra den ovenstående analyse, at Lassana Diarra-dommen spiller en central rolle i, hvordan Domstolen udøver sin nuværende praksis i forbindelse med regler, som er i strid med arbejdsmarkedets fri bevægelighed og konkurrenceretten. Sagen vedrører i sin helhed FIFA's RSTP-regler, mere specifikt artikel 17 om kompensation, hvis en kontrakt bliver brudt uden gyldig grund.

¹⁵⁰ (FIFA, Regulations on the Status and Transfer of the Players, 2025, s. 29)

Ved Domstolens behandling af det præjudicielle spørgsmål, bliver Domstolens tidligere praksis bekræftet herunder, at sportens særlige forhold, som anerkendes i TEUF artikel 165, ikke fritager sportsorganisationer i at lave regler, som strider imod EU-rettens regler om fri bevægelighed og konkurrenceretten. Yderligere fastslår Domstolen også sin tidligere praksis igennem henvisning til tidligere præmisser fra nogle af dennes tidligere afgørelser omhandlende TEUF artikel 45 og 101. En af de tidligere afgørelser, som Domstolen henviser til, er Bosman-dommen, som endnu engang understreger, hvor afgørende denne afgørelse er for sportens autonomi.

Slutteligt må det konkluderes, at Domstolen ved denne afgørelse endnu engang fastslår, at når sportsorganisationer fastlægger deres egne interne regler, skal disse respektere EU-rettens grundlæggende principper, også selv om sportsorganisationernes har fået anerkendt sportens særlige forhold. Afgørelsen understreger derfor, at FIFA's RSTP-regler skal være legitime og proportionelle, for ikke at stride imod EU-retten. Lassana Diarra-dommen virker derfor som en afgørende præcisering af Domstolens tidligere praksis fra Bosman-, Lehtonen- og Bernard-sagerne, da de væsentlige præmisser fra disse afgørelser indgår som argumentation for Domstolen. Domstolen fastholder således dens praksis i forhold til, hvor grænserne for sportsorganisationers autonomi går i forbindelse med overholdelsen af EU-rettens primære regler.

6.0 Konklusion

Indledningsvist kan det konkluderes, at sportsorganisationerne har sikret sig en ret, igennem flere forskellige retskilder, til selv at administrere og regulere den enkelte sportsgren. Denne selvbestemmelse er reguleret i sportens interne hierarkiske pyramidestruktur. Som en følge af dette har sporten et internt retssystem, som har kompetence til at træffe sportsretlige afgørelser. Det er dog ikke alle tvister, som sportens organisationer kan holde i deres interne retssystem. EU-retten har kompetence til at tilsidesætte sportsrettens regler og afgørelser og selv efterprøve dem i tilfælde, hvor disse kan være i strid med gældende EU-regler, herunder særligt arbejdsmarkedets fri bevægelighed, konkurrenceretten og misbrug af dominerende stilling.

Dette kan blandt andet konkluderes ud fra det analyserende afsnit, der behandler EU-rettens historiske praksis. Her illustreres det, at EU-rettens kompetence til indgriben i sportens autonomi, blev fastslået af Domstolen i den skelsættende afgørelse i Bosman-sagen. Tidligere havde Domstolen behandlet få

sportsrelateret sager, hvor specielt præmis 4 fra Walrave og Koch-sagen er afgørende, da denne fastslår, at hvis tale om en økonomisk virksomhed, skal en regel overholde EU-rettens primære bestemmelser. Det er dog Bosman-sagen, som afgørende fastslår, at EU-rettens regler altid vil have forrang, i tilfælde, hvor sportsrettens regler strider imod EU-retten. Hertil fastslår Domstolen yderligere, at sportsretten har en undtagelse, hvor dennes regler retfærdiggøres at kunne stride imod EU-retten. Dette kan lade sig gøre i tilfælde, hvor sportsrettens regler overholder et legitimt formål og reglerne lever op til proportionalitetskravene. Grænserne for denne undtagelse blev efterfølgende undersøgt i Domstolens praksis, fra efter Bosman-sagen.

Et af de legitime formål, som Domstolen blandt andet accepterer, er en anerkendelse af transferregulerende regler, som bidrager til en gnidningsfri afvikling af sporten. Ligeledes anerkendes det, at sportsorganisationer selv må regulere et udvælgelsessystem, til deltagelse i internationale turneringer, så længe disse regler ikke er diskriminerende. Slutteligt har Domstolen også anerkendt, at en sportsklub må kræve en form for kompensation for en ungdomsspiller, når spilleren skifter klub efter udløbet af dennes kontrakt.

Efter afgørelsen i Bosman-sagen og i ikrafttræden af Lissabontraktaten, blev ordet sport for første gang omtalt i EU-traktaten, jf. TEUF art. 165. Dette gav EU kompetence til at træffe afgørelser i sportsretlige tvister og dermed anerkender, at sporten har en særlig rolle. Denne retslige særstatus udgør ikke en mulighed for, at sportsorganisationerne kan undtages fra at overholde EU-rettens bestemmelser, men i stedet udgør den et fortolkningsmoment, når Domstolen foretager en proportionalitetsvurdering. Ligeledes kan anerkendelsen yderligere indgå som et legitimt hensyn i Domstolens vurdering.

Selv om Domstolen har anerkendt sportens særlige karakter kan det konkluderes, at dette ikke medfører, at sportsorganisationer har en generel undtagelse fra EU-rettens øvrige bestemmelser. Tværtimod viser den analyserede retspraksis fra Domstolen, at denne er afvisende overfor at bedømme sportsretlige sager ud fra en generel vurdering, og derfor individuelt afvejer sportens særlige karakter, over for EU-rettens bestemmelser. Dette ses blandt andet i Domstolens nyeste praksis, som fastslår, at det legitime hensyn og proportionalitetskravet skal vurderes ud fra den enkeltes sags omstændigheder.

Dette bliver særligt fastslået i Lassana Diarra-dommen. Denne afgørelse illustrerer, at Domstolen har skærpet kravene til, hvad den anerkender som legitime hensyn. Afgørelsen underkender flere af FIFA's RSTP-regler med henvisning til, at disse er i strid med EU-rettens regler om arbejdskraftens fri bevægelighed og fri konkurrence. Her bliver det fastslået, at FIFA's interne regler ikke længere kan vurderes isoleret, men skal vurderes ud fra en konkret vurdering, hvor reglerne bliver vurderet i strid med EU-rettens regler, trods sportens særlige karakter.

Det skal dog bemærkes, at de hensyn som Domstolen lægger vægt på, muligvis må skulle vurderes forskelligt alt efter, hvilken sportsgren, der er tale om. Domstolen har konsekvent henvist til præmis 4 fra Walrave og Koch-dommen, som fastslår, at sportsorganisationernes regler kun strider imod EU-rettens regler, hvis der er tale om en økonomisk virksomhed. Da Domstolen så konsekvent henviser til denne præmis, må det vurderes, at præmissen kan anerkendes som en retsgrundsætning der fastslår den sportslige autonomi, og dermed hvornår sportrettens regler er omfattet EU-rettens anvendelsesområde. I de sportsgrene, hvor der ikke kan være tale om en økonomisk virksomhed, på grund af sportsgrenens størrelse, vil der være mulighed for, at sportsorganisationen kan fastsætte regler, som er imod EU-rettens primære bestemmelser. Dermed kan det sandsynligvis forventes, at der i fremtiden kan være en vis differentiering, når Domstolen skal træffe afgørelse, alt efter sportsgrenen. Her vil EU-rettens kontrol nok være mest intensiv, i tvister, i sportsgrene med stor økonomisk virksomhed, som eksempelvis fodbold.

Samlet set kan det derfor konkluderes, at EU-retten danner den overordnede retlige ramme for den gældende sportsret, da den begrænser sportsorganisationerne i deres mulighed for selvbestemmelse. Sportsorganisationers regler må derfor ikke stride imod EU-rettens primære regler. De kan heller ikke udelukkende undtages ud fra hensynet om sportens særlige karakter. Det kræver tværtimod, at regler overholder et legitimt formål og dertil overholder et proportionalitetskrav. Domstolen tillader således stadig sportsretten en vis autonomi, dog kan der ikke fastslås nogen generel autonomi, men sportsrettens regler skal vurderes individuelt ud fra den enkelte sag. Det er derfor kun i særlige tilfælde, at sportens regler og den dertil hørende autonomi kan retfærdiggøre en undtagelse fra EU-rettens primære bestemmelser.

7.0 Litteraturliste

7.1 Retspraksis

CAS

- Adrian Mutu v. Chelsea FC, CAS 2008/A/1644
- JFA v. UEFA, CAS 2016/A/4787

DIF's Appellinstans

- Sag nr. 1/2004

Den schweiziske forbundsdomstol

- Francelino da Silva Matuzalem and Real Saragossa SAD v. FIFA

EU-Domstolen

- Walrave og Koch v. Association Union Cycliste Internationale m.fl., C-36/74
- Gaetano Doña mod Mario Mantero, C-13/76
- Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL m.fl. v. Jean-Marc Bosman m.fl., C-515/93
- Christelle Deliège v. Ligue Francophone de Judo et Disciplines Associées ASBL, C-51/96
- Lehtonen og Castor Canada Dry Namur-Braine ASBL v. Fédération Royale Belge des Sociétés de Basket-Ball ASBL, C-176/96
- David Meca-Medina og Igor Majcen mod Kommissionen, T-313/02 og C-519/04
- SA Sporting du Pays de Charleroi, G-14 Groupement des Clubs de Football Européens v. FIFA, C-243/06
- Motoe v. Dimosio, C-49/07

- Olympique Lyonnais vs. Bernard og Newcastle United, C-315/08
- Royal Antwerp Football Club, C-680/21
- European Super League Company, C-333/21
- FIFA v. Lassana Diarra, C-650/2

Europa-kommissionen

- FIA-sagen, 2001/C 169/03

7.2 Retsslitteratur

- Evald , J., Clausen, N. J., Halgreen, L., Hilliger, L., Jakobsen, S. S., Boesen, M. Q., & Olesen, K. N. (2021). *Dansk og International Sportsret*. Djøf Forlag. (3. udgave) (Evald , et al., 2021)
- Gade, P. (2021). *Sportsret - lærebog og håndbog om idrættens retsforhold* (1. udgave). Karnov Group. (Gade, 2021)
- Hansen, L. L., & Werlauff, E. (2022). *Den juridiske metode - en introduktion*. København: Djøf Forlag (3. udgave). (Hansen & Werlauff, 2022)
- Munk-Hansen, C. (2021). *Den Juridiske Løsning*. København: Djøf Forlag (2.udgave). (Munk-Hansen C. , 2021)
- Munk-Hansen, K. (2022). *Retsvidenskabsteori* (3. udgave). Djøf Forlag. (Munk-Hansen K. , 2022)
- Neergaard, U., & Nielsen, R. (2024). *EU-ret*. København: Djøf Forlag (9. udgave). (Neergaard & Nielsen, 2024)

- Tvarnø, C. D., & Nielsen, R. (2021). *Retskilder og retsteorier*. København: Djøf Forlag. (6. udgave) (Tvarnø & Nielsen, 2021)

7.3 Retskilder

- Committee., t. I. (30. Januar 2025). *Olympic Charter*. Hentet fra www.olympics.com/ioc
- Europaudvalget. (2007). *HVIDBOG OM IDRÆT*. Bruxelles: Kommissionen for de europæiske fællesskaber.
- FIFA. (September 2024). FIFA STATUTES. I *Legal Handbook 2024*. FIFA.
- FIFA. (2025). *Committees*. Hentet fra FIFA.com: <https://inside.fifa.com/organisation/committees>
- FIFA. (2025). *Regulations on the Status and Transfer of the Players*. Zurich : FIFA.

7.4 Lovgivning

- FN Konventionen, Erklæring om menneskerettigheder af 10. december 1948
- Den Europæiske Menneskerettighedskonvention af 4. november 1950
- Grundloven, lov nr. 169 af 5. juni 1953
- Lovbekendtgørelse om eliteidræt - Lbkg 2013.1155 nr. 1332, af 30. november 2007
- Lovbekendtgørelse om fremme af integritet i idrætten - Lbkg 2015.1168 nr. 116, af 31. januar 2015
- The Europeans Sport Charter af 13. oktober 2021

- DIF's Love af maj 2023
- Federal Act on Private International Law af 1. januar 2025. (PILA)
- Det Olympiske Chartre, den Internationale Olympiske Komite, af 30. januar 2025
- DBU's Love af 8. marts 2025

7.5 Artikler

- DIF. (2025). *Olympisk Komité*. Hentet fra DIF.dk: <https://www.dif.dk/om-dif/olympisk-komite>
- FIFA. (2025). *Committees*. Hentet fra FIFA.com: <https://inside.fifa.com/organisation/committees>
- Fodbold, O. (6. December 2024). *Fodboldens indflydelse på samfundet: En analyse*. Hentet fra Ori fodbold : <https://ori-fodbold.dk/fodboldens-indflydelse-paa-samfundet-en-analyse/>
- Idrætsforbund, D. (April 2024). Hvilke sager kan indbringes? Danmarks Idrætsforbund: <https://www.dif.dk/om-dif/udvalg-og-naevn/juridiske-naevn-og-appelinstanser/dif-appelinstans>
- Ritzau. (31. 1 2024). *Fodbold: En sport med fællesskab og spænding i verdensklasse*. Hentet fra VIA Ritzau : <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/13777298/fodbold-en-sport-med-faellesskab-og-spaending-i-verdensklasse?publisherId=13560932&lang=da>
- Tredeling, M. (13. November 2024). *Ny afgørelse fra EU-domstolen er mere snebold end bombe*. Hentet fra K-news.dk: <https://www.k-news.dk/artikler/ny-afgoerelse-fra-eu-domstolen-er-mere-snebold-end-bombe>

7.6 Hjemmesider

- Bermann, C. (6.. januar 2025). *MyPlanetSport.dk*. Hentet fra <https://www.myplanetsport.dk/stoerste-sportsgrene-i-verden/>
- DBU. (2023). *Medlemstal*. Hentet fra DBU.dk: <https://www.dbu.dk/om-dbu/medlemstal/>

8.0 Bilag

Bilag 1 – Idrættens pyramidestruktur

Bilag 2 – Fodboldens pyramidestruktur

Bilag 3 - Idrættens disciplinære system

Bilag 4 – TEUF artikel 165

Bilag 5 - TEUF artikel 45

Bilag 6 - TEUF artikel 101

Bilag 7 - TEUF artikel 102

Bilag 8 – Procesplan

Bilag 9 – Procesafsnit